

วันพุธ ที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2543

สังคมนิยมจะกลับมา

ประติมานุสรณ์ 6 ตุลา 19 ที่ ม.ธรรมศาสตร์

ปฏิกริยา 6 ตุลา 2543 ณ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่ได้เป็นเพียง

การรำลึกอดีต 6 ตุลา 2519

เพื่อแสดงเจตนารวมเกาะ กงล้อประวัติศาสตร์เท่านั้น บรรดาผู้คนที่มุ่งหน้ามาต่างมี "สำนึกร่วม" บางประการ และสำนึกที่ว่าคือพลังสำคัญ ของสังคมไทยวันนี้ ... ยุวดี มณีกุล มีรายงาน

...ข้อนำเสียดายสำหรับ คนรุ่นหนุ่มรุ่นสาว ที่ไผ่ในเสรีภาพ ก็คือ เหตุการณ์ในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ไม่เปิดโอกาสให้เขา มีทางเลือกที่สามเสียแล้ว ถ้าไม่ทำตัวสงบเสงี่ยม คล้อยตามอำนาจไม่เป็นธรรม ก็ต้องเข้าไปทำงาน ร่วมกับคอมมิวนิสต์ ใครที่สนใจในเรื่อง สันติวิธีประชาธิปไตย และเสรีภาพ จะต้องเริ่มต้นใหม่ เปิดทางให้แก่หนุ่มสาวรุ่นนี้และรุ่นต่อๆ ไป...

คำจารึกบนฐานประติมานุสรณ์ 6 ตุลา จากบทความเรื่อง "ความรุนแรงและรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519" โดย ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ นับเป็นบทส่งท้ายเพื่อเริ่มต้นการรำลึกถึงเหตุการณ์เมื่อ 24 ปีก่อน ได้อย่างลงตัวที่สุดใน พ.ศ.นี้

ได้เวลาสะสาง

ประวัติศาสตร์บาดแผล

"ขบวนการนักศึกษาช่วง 6 ตุลา คือ กลุ่มคนที่เรียกได้เต็มปากเต็มคำว่าเป็นฝ่ายซ้าย ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างถึงราก คนจำนวนมากตระหนักดีว่าตนต้องการสังคมนิยม ไม่ว่าเขาจะเข้าใจมันอย่างไร จะถูกหรือผิดก็ตามที คนจำนวนไม่น้อยสนใจพอใจ และนิยมคอมมิวนิสต์ ทั้งในฐานะความคิดและที่มาในรูปของ พคท.ไม่ว่าความคิดของเขาจะถูกหรือผิด เมื่อมองจากวันนั้นหรือวันนี้ ความคิดของพวกเขาไม่ใช่เรื่องน่าเกลียดน่ากลัว พวกเขา-พวกเรา-ไม่ใช่ศัตรูประชาชน"

ดร.ธงชัย วินิจจะกุล

ประกาศกลางมวลชนที่มารวมตัวกันอีกครั้งทั้งคนที่มีชีวิตอยู่และดวงวิญญาณของเพื่อนผู้วายชนม์ ให้มั่นใจว่า บทเรียนครั้งนั้นจะต้องไม่ถูกผลักไสออกนอกปริมณฑลความทรงจำของสังคมอีก

"พวกเราทุกคนที่มีส่วนในอนุสรณ์ 6 ตุลา จะเดินหน้าเป็นธงนำแก่อสังคมนิยมไทยอีกครั้ง คราวนี้เพื่อเปิดพื้นที่ให้แก่ความทรงจำอันหลากหลาย ซึ่งรวมถึงให้เกียรติแก่ฝ่ายซ้าย ชาวสังคมนิยมที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประเทศไทย เปิดพื้นที่ให้แก่อดีตที่สังคมนิยมไม่ปรารถนาจะยอมรับทุกกรณี เพื่อกระตุ้นเตือนสังคมนิยม ว่าอนาคตของสังคมนิยมอยู่ที่การเปิดอ้อมแขนต้อนรับความแตกต่างขัดแย้งกับรัฐ และให้พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเปิดเผยและสันติ"

ในฐานะนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ ดร.ธงชัย

วิเคราะห์อุปสรรคต่อการเปิดใจกว้างในระดับรากฐานของสังคมนิยมไทย 2 ประการ

ประการแรก คนไทยยึดพื้นที่มั่นในเรื่อง "ความสามัคคี" อย่างผิดๆ และเกินขอบเขต อ้างความสามัคคีจนพรั่นเพรื่อเพื่อกำราบ กดปราบความคิดที่แตกต่าง ตลอดจนผลักไสความคิดแหวกแนวสร้างสรรค์ให้กลายเป็นความคิดนอกคอก ความสามัคคีในความหมายนี้เป็นระดับที่ตีเส้นเขตที่อาจใช้ได้กับสังคมนิยม แต่สำหรับสังคมนิยมใหญ่โตซับซ้อน นี้คือ ทหารราชย์ในนามความสามัคคี

"ความสามัคคีที่ดี" และยั่งยืนไม่ใช่การคิดเหมือนกันหมด แต่คือภาวะที่ปราศจากการทำร้ายและทำลายผู้ที่คิดแตกต่าง คือ

ภาวะที่ความแตกต่างต่อสู้ขัดแย้งกันอย่างสันติ"

อีกประการหนึ่ง คือ การยึดมั่นถือมั่นในผลประโยชน์ของชาติอย่างผิดๆ และเกินขอบเขต ยึดถือว่าผลประโยชน์ของชาติ ส่วนรวม และเสียงข้างมากกลายเป็นความชอบธรรมสูงสุด อำนาจรัฐ อำนาจราชการ และนักการเมืองนิยมอ้างว่าตนเองเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของชาติ ส่วนรวม และเสียงข้างมาก เพื่อใช้อำนาจบาตรใหญ่ทำร้ายผู้ที่จะเห็นผลประโยชน์ของชาติต่างออกไป ทำร้ายเสียงข้างน้อย ปฏิเสธสิทธิของเสียงข้างน้อย

"เรามีคนในชาติจำนวนมากที่ตกเป็นเหยื่อผลประโยชน์แห่งชาติ เช่น ชาวบ้านแม่ขุนไม่เอาเขื่อนไฟฟ้า แต่ขอลำน้ำพันธุ์ปลาและชีวิตปกติ รัฐบาลทุกชุดบอกว่าเพื่อส่วนรวมต้องสร้างเขื่อน โครงการของรัฐที่ไม่เคยให้ประชาชนร่วมตัดสินใจมักอ้างผลประโยชน์ของชาติและส่วนรวม ทั้งๆ ที่ส่วนรวมและชาติที่อ้างนั้นหาตัวตนไม่ได้ เป็นแค่การอ้างอำนาจชอบธรรมตามหลักประชาธิปไตยแบบผิดๆ เพราะประชาธิปไตยไม่ใช่ใบอนุญาตให้เสียงข้างมากมาบดขยี้ทำร้ายและทำลายเสียงข้างน้อย"

ดร.ธงชัย สรุปลอย่างตรงไปตรงมาว่าลักษณะเช่นนี้ คือ ทหาราชาธิปไตยในนามผลประโยชน์ของชาติ

ต้องดูยาวนานกว่า

ประวัติศาสตร์แห่งชาติ

นอกจากจะเสนอให้สังคมไทยเปิดใจยอมรับความคิดที่แตกต่างแล้ว ดร.ธงชัย เสนอให้สังคมตระหนัก ว่า ความแตกต่างจนถึงความนอกคอกนั้น คือ ทรัพยากรอันมีค่าต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นฐานทางภูมิปัญญา ฐานความรู้วัฒนธรรมที่สังคมสามารถเลือกใช้ในภาวะต่างๆ กัน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง เนื่องเพราะความคิดที่แตกต่างมักช่วยให้เห็นข้อบกพร่อง ข้อจำกัดของความคิดกระแสหลัก

ยิ่งสังคมมีการปะทะทางความคิดมากเท่าไรก็ยิ่งเติบโตมากขึ้น ทำให้เกิด "วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์" อันจะเป็นภูมิคุ้มกันที่จำเป็นสำหรับการเผชิญอิทธิพลภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ และนั่นจะทำให้สังคมไทยมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดี เพื่อไปสู่เป้าหมายดังกล่าว รัฐจำเป็นต้องรับฟัง ตอบสนอง และให้ความคิดที่แตกต่าง ตลอดจนประชาชน กลุ่มผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกับรัฐมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจรัฐมากกว่านี้

เปิดพื้นที่ให้ความแตกต่างหลากหลายมีโอกาสมมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองง่ายขึ้น

ภาวะเช่นนี้จะช่วยลดโอกาสที่จะเกิดการทำร้าย และทำลายกลุ่มที่คิดแตกต่างจากรัฐ หรือพวกที่ถูกเรียกว่านอกคอกทั้งหลาย

แม้กรณี 6 ตุลา จะมีสถานะเป็นประวัติศาสตร์อันพราเลือน แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีประวัติศาสตร์อื่นๆ ที่ถูกกลบฝังไปไม่แพ้กัน ดร.ธงชัย ยกตัวอย่างกรณีของคนอย่าง อ.บุญสนอง บุญโยทยาน ผู้นำขบวนการกรรมกรชาวไร่ชาวนาที่ถูกสังหารไป โดยสังคมไม่เคยสอบสวนหรือจดจำ ทั้งไม่สนใจว่าครอบครัวผู้อยู่หลังจะมีชีวิตที่เหลือเช่นไร หรือกรณีจลาจลปล้นปลาไซย ก็ถูกผลักไสออกไปจากความทรงจำของสังคมด้วยข้อกล่าวหาว่า เป็นการก่อความวุ่นวายของแก๊งฮังยี่ชาวจีน

ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนเป็นถูกเบียดบังด้วยประวัติศาสตร์ชาติที่ถูกตกแต่งให้ดูน่าภาคภูมิใจ

"ประวัติศาสตร์อันน่าภาคภูมิใจของชาติ

คือยากล่อมประสาทร้ารับใหญ่ที่ชวนให้เราหลงใหลกับตัวตนอันสวยหู ประวัติศาสตร์แบบด้นเดียว คือ อวิชชาที่ทำให้เรายึดมั่นกันให้หนักเข้า ถือมั่นกันให้แน่นเข้าไปอีก ยิ่งนานก็ยิ่งหลงลืมไม่รู้จักตัวเราเอง"

ชาว 6 ตุลา โดยเลือดเนื้อผู้นี้ย้ำถึงภารกิจที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อไป

"นี่เป็นแค่ส่วนเดียวของการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งด้วยการเปิดพื้นที่ทางความคิด และการเมืองให้แก่ความคิดที่แตกต่างนอกคอก หรือขัดแย้งอย่างจังกับมาตรฐานของสังคมไทย ต่อสู้กับความคับแคบและอำนาจนิยมที่มักปรากฏตัวในนามของความสามัคคี ผลประโยชน์ส่วนรวม และชาติศาสน์กษัตริย์"

กปร.ประกาศ

ฝ่ายซ้ายไม่มีวันตาย

ช่วงหนึ่งของกิจกรรมรำลึก 6 ตุลา ที่ผ่านมา เป็นการเสวนา หัวข้อ "6 ตุลา กับเส้นทางสังคมนิยม" โดย ผศ.ใจ อึ้งภากรณ์ จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะนักกิจกรรมสังคมนิยมจาก "กลุ่มประชาธิปไตยแรงงาน" (กปร.) ซึ่งประกาศจุดยืนชัดเจน

"แม้ชนชั้นปกครองไทยจะเข่นฆ่าฝ่ายซ้ายกี่ครั้ง เราไม่ยอมตาย เราจะกลับมา เพราะประวัติศาสตร์ของมนุษย์ คือ ประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางชนชั้น ถ้าพูดถึง 6 ตุลา เราละเลยที่จะพูดถึงกรรมการ ชาวไร่ชาวนาไม่ได้ ผมคิดว่า ปี 2543 นี้ประเทศไทยสุกงอมสำหรับการปฏิวัติสังคมนิยมแล้ว"

นักวิชาการทนายทนายอึ้งภากรณ์ แจกแจงเหตุผลที่กล้าประกาศเช่นนั้นโดยแยกเป็นสองประเด็น คือ ทำให้ไม่ต้องปฏิวัติสังคมนิยม และทำไมจึงเชื่อมั่นว่าเป็นระยะสุกงอม

ในประเด็นแรก การปฏิวัติ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทุนนิยมไปสู่สังคมนิยม หลายประเทศอ้างว่าการเลือกพรรคที่มีชื่อเป็นชนชั้นกรรมาชีพจะทำให้สังคมนิยมอ่อนหวานขึ้นแต่กลับล้ม เพราะผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับคนกลุ่มน้อย คือ ชนชั้นปกครอง และเศรษฐีนายทุนตระกูลเดิม

"แม้เราจะมีระบบประชาธิปไตยภายใต้ระบบทุนนิยมอย่างทุกวันนี้ มีเสรีภาพที่จะพูดเรื่องอย่างนี้ได้โดยตำรวจไม่จับ ขณะเดียวกัน มันก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก ระบบการปกครองเต็มไปด้วยคอร์รัปชัน บางคนตั้งความหวังกับรัฐบาลใหม่ ว่า จะเปลี่ยนแปลงความเหลื่อมล้ำ ผมคิดว่าเราไม่ควรมีความหวังในเรื่องนี้ต่อไป เพราะว่าพวกที่ร่างไม่ใช่พวกเรา ไม่ใช่พวกที่ไปเรียกร้องที่ถนนราชดำเนิน"

บทเรียนจากอดีตไม่ว่าสังคมไทย และสังคมโลก บอกให้รู้ว่า วิกฤติที่เกิดขึ้นนั้นล้วนมีสาเหตุจากวิกฤติเศรษฐกิจทั้งสิ้น ยิ่งระบบทุนนิยมขยายตัวมากเท่าไรความเหลื่อมล้ำก็ยิ่งขยายตัวมากเท่านั้น นอกจากนี้จะสิ้นเปลืองทรัพยากรในประเทศแล้ว ชนชั้นปกครองยังโยนภาระให้ชนชั้นล่าง ดึงตัวอย่างที่เห็นได้จากวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา

ไม่มีการเพิ่มอัตราค่าแรงงานให้กับลูกจ้างในบริษัทเอกชน และกรรมกรในโรงงานแต่อย่างใด ในประเทศไทยกลับมีการเพิ่มค่าจ้างให้กลุ่มอัยการผู้พิพากษา ซึ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ

ผู้เสนอชี้ว่า ในสถานที่ทำงานเป็นตัวสะท้อนอำนาจเผด็จการชัดเจน

"ที่ทำงานทุกแห่งเป็นเผด็จการ ไม่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี คนไทยไม่มีสิทธิมีวิถีชีวิตที่ดี คนกรุงมีปัญหาด้านจราจร ส่วนคนต่างจังหวัดเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อม ขณะที่ชนชั้นปกครองเสพสุขระดับเศรษฐีโลกได้ระดับมาตรฐาน ISO"

ส่วนสาเหตุที่ปีนี้สถานการณ์ในประเทศไทยสุกอมพอสำหรับการปฏิวัติสังคมนิยม เป็นเพราะขณะนี้ชนชั้นกรรมาชีพของไทยเป็นชนชั้นใหญ่ที่สุด ครอบคลุมทุกคนที่เป็นลูกจ้างที่ใช้ปัจจัยการผลิตทั้งในบริษัทเอกชนโรงงาน และธุรกิจการให้บริการ

"คาร์ล มาร์กซ์ เคยบอกไว้ว่า พลังในการเปลี่ยนแปลงสังคมอยู่ที่เมือง หรือบุคคลที่ทำงานในใจกลางของเมือง ผมเชื่อว่า ชนชั้นกรรมาชีพเป็นพลังเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ตัวอย่างปี 2475 ก็ดี 2516 หรือ 2519 หรือ 2535 ก็ดี ล้วนเกิดในเมืองทั้งสิ้น"

เมื่อโยงโยสู่สังคมโลก จะพบว่า ชนชั้นกรรมาชีพเป็นคนส่วนใหญ่ของโลกมากกว่าสมัยคาร์ล มาร์กซ์ ปัจจุบันโลกจึงยิ่งสุกอมพอสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สังคมนิยมมากขึ้น ระดับความรู้ของชนชั้นกรรมาชีพเพิ่มขึ้น และมีความสามารถนำตัวเองได้

อีกสาเหตุหนึ่ง ก็คือ ในประเทศไทย และประเทศกำลังพัฒนา มีทรัพยากรที่จะสนองตอบความต้องการของคนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่ตอกย้ำสิ่งที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์สำหรับปี 2543 อันได้แก่ การที่คนขับรถปิดถนนประท้วงราคาค่าน้ำมันในหลายประเทศสะท้อนให้เห็นผลกระทบจากประเทศหนึ่งสู่ หรือแม้แต่เหตุการณ์ประท้วงธนาคารโลก หรือไอเอ็มเอฟ จากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศอื่นๆ

"ถ้าพนักงานคอมพิวเตอร์ในระบบการเงินของตลาดหลักทรัพย์ประท้วงปิดระบบคอมพิวเตอร์ หรือพนักงานคุมโรงไฟฟ้าประท้วงหยุดงาน หรือพนักงานคุมเครื่องบินนัดหยุดงานจะเกิดอะไรขึ้น ผมว่ามันจะมีผลมหากาฬ"

อ.ใจ ชี้ปรากฏการณ์ที่เรียกว่า just in time อันเริ่มมาจากประเทศญี่ปุ่น เป็นระบบการผลิตแบบส่งทันที และหากมีเพียงโรงผลิตเดียวแล้วป้อนให้โรงงานอื่นๆ หากมีการนัดหยุดงานในโรงงานนั้น โรงงานอื่นจะหยุดผลิตทันที ปัญหาราคาน้ำมันแพงเป็นเพราะระบบนี้เช่นกัน กล่าวคือ บริษัทน้ำมันใหญ่ตัดสินใจถ่วงตามความต้องการ ไม่มีการกลั่นสะสม เมื่อบริษัทหนึ่งมีปัญหา ก็เกิดความขาดแคลนไปทั่ว

ความสูงงอมในการปฏิวัติยังมีสาเหตุจากการที่ภาพในเชิงลบของเผด็จการเหมาเจ๋อตุงในจีน, เวียดนาม พังไปแล้ว ประชาชนทั่วโลกเลิกเชื่อว่าทุนนิยมจะทำให้ชีวิตดี

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคในการสร้างขบวนการสังคมนิยมเฉพาะสังคมไทยนั้น มรดกของ 6 ตุลา 2519 ได้ทำลายขบวนการฝ่ายซ้ายในเมือง พร้อมๆ กับสร้างความกลัวในหมู่ฝ่ายซ้ายในเมือง ขณะนี้คนเมืองต้องกล้าประกาศว่าตนเองต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม นอกจากนี้ บางคนยังเชื่อว่า ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะเกิดขบวนการดังกล่าว

"อดีต พคท.บอกว่า ดีแล้วที่เมืองไทยแพ้ ถ้าชนะจะเป็นเหมือนเขมร แต่ผมไม่เชื่อ เพราะขบวนการ พคท.มาจากนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีพลังต่อสู้กับเผด็จการได้ แต่ที่ พคท.แพ้ภาครัฐเป็นเพราะมีความขัดแย้งกับนักศึกษา ถ้าฝ่าย พคท.ไม่แพ้ เชื่อว่า ขบวนการนิสิตนักศึกษาจะรักษาได้ทั้งประชาธิปไตยและสังคมนิยม"

นักวิชาการท่านนี้ ชี้ว่า สังคมไทยจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับ 6 ตุลาคม ให้ชัดเจนในหลายมุมมอง ไม่ใช่พยายามลืม เพราะบทเรียนสำคัญจาก 6 ตุลา คือ การตอกย้ำประชาธิปไตยที่มีความเท่าเทียมในสังคม

นอกจากนี้ ยังต้องทำความเข้าใจทุนนิยม และคอมมิวนิสต์ให้ถ่องแท้ ตัวอย่างการที่รัฐบาลจีนเคยใช้กำลังทหารเช่นฆ่านักศึกษาที่เรียกร้องประชาธิปไตย เช่นเดียวกับเผด็จการทหารในสังคมไทยที่ผ่านมา ถือว่าไม่ใช่สังคมนิยม

ในแง่ยุทธศาสตร์ยังถือว่ามีคนพร้อมจะลงมือปฏิบัติน้อยมาก ทั้งในการต่อสู้ระยะสั้นและระยะยาว ที่ผ่านมา กปร.พยายามเริ่มต่อสู้แผนระยะสั้น เพื่อเป้าหมายระยะยาว ดังเช่น

ที่รณรงค์เรื่องการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทุกชนชั้นฟรี
การเรียกร้องให้โรงพยาบาลเอกชนเป็นของรัฐบาล

"ผมเชื่อว่า เราสร้างสังคมใหม่ได้"

และเราต้องไม่เลิกหวังแน่นอนเราจะไม่ใช่วิธีการที่จะนำไปสู่การนองเลือด
แต่เราอาจใช้การเคลื่อนไหวของกำลังของคนทำงาน คือ การนัดหยุดงาน
แต่ถ้าจะทำอย่างนี้ต้องมั่นใจว่าทำได้จริง เวลาพูดถึงสังคมนิยม เราพูดถึงสังคมที่มีรัฐของชนส่วนใหญ่
ถ้าสังคมหนึ่ง ๆ มีคนส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกรรมาชีพ ก็ควรเป็นรัฐของชนชั้นกรรมาชีพ"

ชายหนุ่มผู้มีบุคลิกภายนอกสุขุมเรียบร้อย แต่คำพูดแสดงให้เห็นจุดยืนที่แน่วแน่อย่าง ผศ.ใจ ยืนยันว่า
ทุกคนมีส่วนสำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องรออัศวินม้าขาว ทั้งนี้
ขั้นตอนการต่อสู้ในเรื่องเฉพาะหน้านี้ ได้แก่ การต่อสู้เพื่อปากท้องประจำวัน สู้เพื่อสร้างสภาพแรงงาน
และสู้เพื่อสมัชชาคนจน

"แน่นอนเราสู้โดยไม่มีองค์กร ไม่มีพรรคการเมืองไม่ได้ แต่ไม่ใช่เข้าไปในคอกหมูหน้าเน่าแบบรัฐสภา
เราจะเข้าไปสู้ในองค์กรที่ทำงาน นี่เป็นการเคลื่อนไหวขององค์กรการเมืองแบบสังคมนิยม
ขอโทษผมไม่ชอบพูดจาเพราะ ผมคิดว่าถ้าชนชั้นแรงงานอย่างเราถุยน้าลายพร้อมกัน
ชนชั้นปกครองจะจมน้ำตาย"

.....

นี่เป็นการเปิดมุมมองเชิงยุทธศาสตร์เพื่อสังคมนิยม แน่แน่นอนย่อมมีคนเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย
บางคนเชื่อมั่นบางคนลังเล บางคนร่วมแลกเปลี่ยนถกเถียงบางคนเลือกรับฟังอย่างเงี้ยวๆ

แต่เพียงปฏิริยาทางความคิด 6 ตุลาคม พ.ศ.2543 นี้
ถือเป็นอาณัติสำคัญที่จะผลักดันสังคมไทยให้ก้าวหน้าได้แน่นอน

ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข

แลไปข้างหลัง (2516-2519)

ขบวนการחקศึกษาทบ "ช่ายไทย"

เศรษฐกิจสังคมไทยจะฟื้นหรือไม่ฟื้น ยังเป็นเรื่องถกเถียงกันอยู่ ทว่า ความเคลื่อนไหว ของกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ที่ คึกคักกันอยู่ในเวลานี้ บ่งบอกอะไร ไม่น้อยต่อกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจ จนมีบางคนบอกว่า สังคมนิยมจะกลับมา และนั่น ทำให้เราแสวงหาโอกาสพูดคุยกับ ดร.สมศกต เจียมธีรสกุล อาจารย์ประจำสาขาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หนึ่งในผู้นำחקศึกษาเดือนตุลา เพื่อค้นหารากและที่มาของความคิดที่กำลงเบ่งบานหลากหลายใน สังคมไทยขณะนี้ รวมทั้งเพื่อร่วมช้าระประวัติศาสตร์ 6 ตุลาคม 2519 อีกทางด้วย

เราเริ่มคำถามแรกจากคำถามที่ว่า เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นอุบัติเหตุ เพื่อหารอยความคิดร่อยต่างๆ ก่อนที่ อ.สมศกต จะอธิบายว่า

""ที่ว่าเหตุการณ์ 14 ตุลาคม เป็นอุบัติเหตุนี้มองได้หลายแง่มุม เนื่องจากฝ่ายחקศึกษาไม่ได้วางแผน ไม่ได้ต้องการอำนาจรัฐ คนอื่นเลยได้ประโยชน์ไปนี่ก็เป็นอุบัติเหตุ วันที่ 14 ตอนเช้าที่ปะทะ นั่นก็คืออุบัติเหตุ เมื่อจอมพลถนอมต้องถูกไล่ออกไป ทำไมจอมพลถนอมจึงออก อาจจะเป็นปัญหาเรื่องการต่อรอง นั่นก็เป็นอุบัติเหตุ

""กลุ่มคุณธีรยุทธ บุญมี ที่เคลื่อนไหวเรื่องรัฐธรรมนูญ และกลุ่มในธรรมศาสตร์ อย่างองค์การחקศึกษามหาวิทยาลัยธรรม ศาสตร์ (อมธ.) หรือกลุ่มอิสระทั้งหลาย ก็เป็นคนละกลุ่ม คนละกระแสกัน นั่นคือ ก่อน 14 ตุลาฯ ขบวนการחקศึกษาไม่ได้มี ความเป็นเอกภาพอะไรเลย มองในแง่นี้เหตุการณ์ 14 ตุลาฯก็เป็นอุบัติเหตุ ไม่เหมือนในช่วงหลังในปี 2518-2519 ที่การ เคลื่อนไหวแต่ละครั้งจะมีการคุยกันมีการกำหนดจงหะก้าว""

5 กระแส แต่ 1 เป้าหมาย

""แต่พอกลุ่มธีรยุทธ บุญมี โดนจับขึ้นมา แรกทีเดียวศูนย์นิสิตฯ จะไม่ทำอะไร เพียงแต่เสนอประเด็นให้ชินศาลแล้วเรียกร้อง ให้ชินศาลโดยเร็ว เพื่อสู้คดีกันในศาล เพราะวิธีคิดของเขาตอนนั้นคิดแบบเป็นทางการ ในขณะที่กลุ่มחקศึกษาจำนวนหนึ่ง บอกว่า อย่างนี้ไม่ได้ต้องประท้วง ก็เลยมีการหยุดเรียน หยุดสอบ ในแต่ละชั้นตอนเหล่านี้จึงต้องเรียกว่าเป็นไปเอง ไล่ไปจน กระทั่ง เหตุการณ์วันที่ 12-13 จนถึงเช้าวันที่ 14 แล้วก็เกิดการปะทะ"" ต่อจากนั้น อ.สมศกตก็จำแนกกลุ่มและกระแสความ คิดในช่วงนั้นว่า

""ความแตกต่างในขบวนการחקศึกษาชั้น เราเคยแบ่งคร่าวๆ ออกเป็นฝ่ายศูนย์นิสิตฯ ทบกลุ่มอิสระ แต่ถ้าดูแล้วอาจจะแบ่ง ได้ถึง 5 กระแส ที่มันเป็นกระแส ไม่ใช่เป็นกลุ่ม เพราะถ้ามองเป็นกลุ่ม ก็ต้องคิดว่าคนนี้อยู่กลุ่มนี้ ไม่อยู่กลุ่มอื่น ชิงไม่ใช่ แม้ กระทั่งที่ผมพูดว่ามีความขัดแย้งระหว่างศูนย์ฯ ทบกลุ่มอื่นๆ แต่ถึงที่สุดก็คือเพื่อนกัน เห็นหน้าเห็นตากัน แต่วิธีคิดท่วงทำนอง ไม่เหมือนกัน ถ้าเรียกมันเป็นกระแส ในความเห็นผมอาจจะนับได้ถึง 5 กระแส

""หนึ่ง ผมเรียกเองว่า กระแสวรรณกรรม-แสวงหา ไล่ตั้งแต่พระจันทร์เสี้ยวของสุชาติ สวัสดิ์ศรี วิทยากร เขียวกุล สุรชัย จน ติมาธร ธนเศ อภรณ์สุวรรณ นิคม รាយวา จรล ดิษฐาอภิชัย กลุ่มสภาน้ำโดมยุคแรก พวกนี้เขาโตขึ้นมาเอง ส่วนมากจะได้ รมอิทธิพลจากฝรั่ง กระแสพวกอิปป้ออะไรพวกนี้ เพราะพวกนี้ส่วนใหญ่จะอ่านภาษาอังกฤษกันได้ จึงคนหนึ่งอาจจะอยู่ มากกว่าหนึ่งกระแสก็ได้

""สองคือ กระแสหสก พวกนี้โอบอ้อมก็คือ เล่นการเมืองแบบเป็นทางการ แรกๆ อาจจะคิดเรื่องการสังเกตการเลือกตั้ง ไปร่วม

กบพรรคการเมือง อาจจะคิดในเชิงลงสมัครรับเลือกตั้ง คือวิธีคิดแบบนี้ กระแสแบบนี้ตอนหลังมันพัฒนาเป็นศูนย์ฯ สืบมาถึง ธีรยุทธ บุญมี ถึงสมชติ อ่างธฤวงค์ ก็จดอยู่ในกระแสนี้ แม่หงษ์ ธีรยุทธ หรือสมชติ อาจจะไม่ได้คิดเล่นการเมืองใน ลักษณะนั้น แต่หมายความว่าวิธีคิดมันเป็นวิธีคิดที่ทำอะไรเป็นทางการ ทำอะไรตามกรอบ ตามลู่ทาง

""จุดที่สำคัญที่ผมคิดว่าเป็นจุดเปลี่ยนก็คือ ตอนที่ธีรยุทธขึ้นมาเป็นเลขาธิการศูนย์ กลางปี 15-16 ในแง่วิธีคิด ธีรยุทธอาจจะ เป็น กระแสหลักจริง แต่ถ้าจะเทียบไปแล้ว ถ้าใช้ภาษาในยุคหลัง เขาซ้ายที่สุด ในหมู่พวกกระแสหลัก และเขามีวิธีคิดที่มีความ ยืดหยุ่นที่สุด ถ้าพูดอีกอย่างก็คือ เขาฉลาด เขา intelligent ที่สุดในพวกกระแสหลัก พอเขาขึ้นมาจบงานศูนย์ฯ นิสิตฯ เขาเลย ทำให้ศูนย์ฯ กลายมาเป็นกลุ่มต่อรองทางการเมืองทันที ด้วยการจบเรื่องการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น ก่อนหน้านั้นศูนย์ฯ นิสิตฯ ไม่มี อะไร ความจริงการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นนี้เริ่มจากที่มหาวิทยาลัยเกษตรฯ แต่อย่างที่บอกว่าธีรยุทธเป็นคนฉลาดและจบ กระแสหลัก เขาเลยมาจบเรื่องนี้ หงษ์ ก็อาจจะเห็นได้ในเรื่องโพลล์เรื่องอะไร ซึ่งเขาเป็นอย่างนี้มาตั้งแต่ต้นแล้ว

""กระแสที่สาม เป็น กระแสอิสระ หรือคำว่ากลุ่มอิสระที่เราเรียกกันสมัยหลัง สภานาโอม โชตสีใหม่ ที่มีชื่อเสียงนี้อยู่ใน กระแสนี้ แต่สภานาโอมนี้ก็มีสองระยะ ระยะแรกเป็นระยะแสวงหา แต่ระยะหลังที่มี สมชาย หอมละออง หรือว่า เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ก็เข้ามา นี่จะเป็นอีกพวกหนึ่งแล้ว เป็นกระแสที่สามนี้ เพราะพวกนี้ทิศทางมันออกมาเป็นแบบซ้ายๆ กว่าเพื่อน ซ้ายในลักษณะที่คนที่ไม่ชอบจะเรียกพวกนี้ว่าเป็นพวกสังคมนิยม

""แต่พวกนี้ก็ไม่ใช่สังคมนิยมแบบที่มีการจัดตั้งหรืออะไร แต่เป็นสังคมนิยมแบบเป็นกระแสที่มาจากกรอ่านหนังสือ อ่าน อะไร แม่พวกวรรณกรรมหลายคนจะมาทางซ้ายเหมือนกัน แต่ทิศทางมีความแตกต่างกันอยู่ พูดง่ายๆ กระแสกลุ่มอิสระนี้ เหมือนพวกทฤษฎีติมากกว่า ถ้าดูตัวบุคคล ก็อย่างเช่น เกรียงกมล เล่าหะไพโรจน์ ยุค ศรีอารียะ (เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ) พวกนี้เป็นตลกกิจกรรม ขณะที่พวกแรกจะเป็นพวกปัญญาชน ตกคิด เป็นพวกทักอ่านหนังสือ

""กระแสที่สี่ พวกเขาเรียกกันเองว่าเป็น กระแสเสรีนิยม คือพวกที่ค่านิยม สิทธิสมาน เล่าไว้ใน "ประวัติศาสตร์ 14 ตุลา ฉบับ สามัญชน" เหมือนเป็นตำนานว่า พวกนี้เป็นพวกที่ไปลดรูปกฎแจประชดู หรือพวกที่ชิงผ้า เอาประชาชนขึ้นมา เขาหมายถึง กลุ่มนี้ เขาไม่ได้หมายถึงกลุ่มอิสระ คนที่อาจจะพอรู้จักชื่อก็เช่น วิจิตร ศรีสังข์ ผมเข้าใจว่าอาจารย์สังคิด พิริยะรังสรรค์ ก็ อาจจะคลุกคลีอยู่กับกลุ่มนี้

""กระแสสุดท้ายที่ผมจดไว้ ก็คือ กระแสพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) มีความเข้าใจผิดว่า พคท. นั้นมาที่หลัง ความจริงมีตลกกิจกรรมที่เข้าร่วม อย่างเช่น การสังเกตการเลือกตั้งปี 12 ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวครั้งแรกของนักศึกษา คนที่มี บทบาทมาก ในขั้นคนสองคนเป็นคนของ พคท. เป็นลูกหลาน พคท. แล้วก็ทำหนังสือออกมาในนามผู้สังเกตการเลือกตั้ง แล้วใส่พวกบทกวีซ้ายๆ สมัยปี 2490 ลงไป หรือแม่กระทั่งกลุ่มอิสระต่างๆ ก่อน 14 ตุลา ก็มีแอคติวิสต์ของ พคท. เข้าไปมี บทบาท กลุ่มผู้หญิง กลุ่มอะไรต่างๆ ในธรรมชาติที่รวมกันก่อตั้งพรรคพหุธรรม (พรรคนักศึกษา) ชั้น ก็มีกระแส พคท. มา ตั้งแต่ต้น เป็น 1 ใน 4-5 กระแสที่ว่า ซึ่งคนมักเข้าใจผิดว่า พคท. มาฉวยโอกาสทีหลัง""

แต่เหตุการณ์ 14 ตุลา ก็เกิดขึ้น เพราะกระแสที่ซ้นๆ อยู่นี้ ทั้งหมดมีจุดร่วมประการหนึ่งตรงที่ ต่อต้านทหาร เกือบ รัฐบาลทหาร มองในแง่นี้ เหตุการณ์ 14 ตุลา จึงเกิดขึ้นและชนะโดยขบวนการนักศึกษา ทั้งๆ ที่ไม่มีความเป็นเอกภาพมาก่อน หรือแม่หงษ์จากนั้น ชัยชนะก็ไม่ใช่จะนำมาซึ่งเอกภาพไม่

""อย่างที่รู้กันอยู่ว่า มีความขัดแย้งในช่วงการเดินขบวน หลัง 14 ตุลาเสร็จ ก็เริ่มทะเลาะกันว่า ทำไมจึงเดินขบวน ทำไมจึง เคลื่อน ไปหน้าสวนจิตรลดา มีการตกลงกบทรราชหรือเปล่า ทำไมมากล่าวหาผู้นำขบวนว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ก็ทะเลาะกันอยู่ นาน แล้วก็ออกมาในรูปที่สมชติ เลขานุการศูนย์ฯ นิสิตฯ ขณะนั้นต้องแสดงสปิริตลาออก มีการเลือกตั้งใหม่

""ขณะนี้สะท้อนความไม่เป็นเอกภาพออกมาอีกครั้ง เพราะประมาณ 1 ปี เศษ จากเดือนตุลาคม 2516 จนกระทั่งถึงปลายปี พฤษจิกายน-ธันวาคม 2517 ก็หาเลขาธิการศูนย์ฯ ไม่ได้ พอสมชติลาออก แล้วได้รับเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ก็แสดงว่า กระแสวิธีคิด แบบสมชติ ยังเป็นหลกอยู่ เขาลาออกแสดงสปิริตเพราะทะเลาะกัน แต่เขาก็ได้รับเลือกเข้ามาใหม่ แสดงว่าคนที่ลงแข่งกับ เขาที่เป็นตัวแทนกลุ่มอิสระ หรือว่า ไปทางซ้ายหน่อยก็คือ ธเนศวร์ เจริญเมือง แล้วธเนศวร์ก็แพ้ไป...แต่หลังจากนั้นก็เริ่มเห็น ว่าไม่มั่นคงแล้ว จึงตกลงตำแหน่งเลขาธิการไม่ได้ ตลอดประมาณปีเศษ เลยมีแต่เลขาธิการวิชาการก็เลือกชงทอง โอบาสศิริวิทย์ ซึ่ง เลือกในนามวิชาการเลขา คือหาเลขาธิการตัวจริงไม่ได้

""ช่วงปี 2517 จึงเป็นช่วงที่กระแส 4-5 กระแสได้ต่อสู้ทางความคิดกัน พอกระแสพวกสมชติเริ่มอ่อนแล้ว ธีรยุทธเองก็หันมา ทางซ้ายๆ พอจบแล้วก็ตั้งกลุ่มของเขาเองชื่อ ปช.ปช. (ประชาชนเพื่อประชาธิปไตย) ก็ออกมาในทางซ้ายๆ""

กลุ่ม ปช.ปช. เคลื่อนไหวงานมวลชนอยู่ช่วงหนึ่ง ก่อนจะสลายกลายเป็นส่วนหนึ่งของ "พรรคสงคมนิยมแห่งประเทศไทย" เช่นเดียวกับสมชติ ธีรธรรมวงศ์ ที่รวบรวมสมัครพรรคพวกไปตั้ง "พรรคไท" ทั้งสองพรรคก็เตรียมการส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งในช่วงต้นปี 2518 จนแสดงให้เห็นว่านักศึกษาจากกลุ่มหนึ่งได้เข้าไปสู่การเมืองในระบบรัฐสภาแล้ว ขณะที่ส่วนใหญ่ยังคงเคลื่อนไหวอยู่นอกสภา

""เริ่มมีการทะเลาะกันเองในหมู่ฝ่ายซ้าย ระหว่างกระแสที่นิยมผิน ขวออ่อน (อดีตกรรมการกลาง พคท.ที่ถูกทางการจับกุม ขณะปฏิบัติงานในภาคกลาง) กับกระแสที่นิยม พคท.เป็นหลัก ส่วนใหญ่ปี 2517 จะทะเลาะกันเรื่องนี้ สุดท้ายก็ลงเอยในปลายปี 2517 ต้นปี 2518 เมื่อกลุ่มฝ่ายซ้ายกระแสฝ่ายซ้ายที่ได้รับอิทธิพลจาก พคท. สนเข้ายึดกุมองค์การนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายๆ ได้ ทำให้หนูนสงเกรียงกมล เล่าหะไพโรจน์ เป็นเลขาธิการศูนย์ฯได้ในเดือนมิถุนายน 2518 จากนั้นเอกภาพก็เกิด พุดต่างๆ เอกภาพของขบวนการนักศึกษาเกิดขึ้นประมาณปีเศษก่อน 6 ตุลาเท่านั้นเอง""

ประเด็นความขัดแย้งทางความคิดในขบวนการนักศึกษา พ.ศ. นั้น คือ กลุ่มนิยม "ผิน ขวออ่อน" ชูคำขวัญ "แนวทาง 14 ตุลาจงเจริญ!" ขณะที่ฝ่ายนิยม พคท. ได้ทบทวนแนวคิดดังกล่าวไม่ถูกต้อง เพราะการเชิดชูแนวทาง 14 ตุลา เป็นความคิดของพวกเขาที่เน้นการลุกขึ้นสู้ในเมือง ปฏิเสธการต่อสู้ในชนบท ซึ่งแนวทางหลักของ พคท. เวลานั้น "ชนบทล้อมเมือง" ฉะนั้น กลุ่มนิยม พคท. จึงเห็นควรชูคำขวัญ "สัจจิจิตใจวีรชน 14 ตุลา" หรือ "จรรวมกันสืบทอดเจตนารมณวีรชน 14 ตุลา" แต่ไม่เห็นด้วยกับแนวทาง 14 ตุลา

การเข้ามาของ พคท.

1 ปีเศษๆ ภายใต้อิทธิพลความคิดของ พคท. องค์การภาคประชาชนที่เข้มแข็งและทรงพลังมากที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย อาจจะสร้างเอกภาพในขบวนการนักศึกษาได้ แต่อะไรที่ทำให้ พคท. มีผลงานในเมืองชนิดก้าวกระโดดจนกระทั่งยึดกุมขบวนการนักศึกษาจนทรงพลังที่สุดได้รวดเร็วขนาดนั้น อ.สมศักดิ์ อธิบายว่า

""เรื่องนี้มีการพูดกันบ่อย ตอนที่ผมทำวิทยานิพนธ์ ก็มีการถามกันว่า พคท. ครองง่าศูนย์นิสิตได้ เพราะอะไร ก็แล้วแต่คนจะอธิบาย ถ้าไปถามบางคนๆ จะบอกว่า เป็นเพราะเรื่องจัดตั้งเขาแข็งกว่า โดยส่วนตัวผมคิดว่าไม่ใช่ ที่ครองง่าจริงๆ เป็นเรื่องความคิด เขาเข้าใจจริง จนกระทั่งถึง 6 ตุลา คนที่อยู่ในจัดตั้ง พคท. ในแง่จำนวน เป็นตัวเลขชัดๆ สนอาจจะไม่สูง แต่ทางความคิดในสูงมาก คนที่ไม่รู้เรื่องพรรค ไม่รู้จักจัดตั้ง ไม่รู้จักอะไรเลย แต่เชื่อวิธีคิดแบบนี้ อ่านหนังสือแล้วเชื่อ ฟังเพลงแล้วเชื่อ หรือเจอสถานการณ์การเมืองแล้วเชื่อ ผมว่าสนเป็นอย่างนี้เป็นเรื่องความคิดเป็นหลักมากกว่า เรื่องจัดตั้งในความหมายที่ว่า มีมวลชน มี ย. (สันนิบาตเยาวชนแห่งประเทศไทย) มี ส. (สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย) ผมว่าไม่ใช่ประเด็นหลัก อาจจะมี ย. มี ส. ที่มีบทบาทสำคัญ เป็นที่ยอมรับในขบวนการนั้นใช่ แต่ถ้าไม่มีกระแสความคิดบางอย่างที่คนในขณะนั้นสมัยนั้นคิดว่า สนต้องเป็นอย่างนั้น ผมว่าสนครองง่าไม่ได้

""สนอาจมีคำตอบที่ฟังแล้วจะดูตลก ที่บอกว่า พคท. สนเกิดได้เพราะศูนย์ฝึกเรียน กับยุวชนสยาม ผมขำมาก เพราะผมเคยเป็นสมาชิกยุวชนสยาม และเคยทำงานกับศูนย์ฝึกเรียน ผมก็มาพักอยู่กับคนที่อยู่ในสายจัดตั้งจาก พคท. ตอนนั้นผมไม่ได้ อยู่ ไม่รู้เรื่องอะไร พอทำวิทยานิพนธ์ก็เข้าไปคุย แล้วถามว่าสนจริงหรือเปล่าที่ศูนย์ฝึกเรียนและยุวชนสยามทำให้ขบวนการนักศึกษาเป็น พคท. เขาบอกว่า สนมีส่วนจริง แต่สนไม่จริงทั้งหมด สนจริงตรงที่ว่า ตอนที่เกิด 14 ตุลา สนมีพวกที่เรียนที่ยังไม่สนได้เข้ามาหาวิทยาลัย พวกนี้จะได้กระแสของ พคท. ตั้งแต่แรกๆ และ พคท. สามารถจัดตั้งกลุ่มนักเรียนบางส่วนได้ ถึงขนาดที่สมาชิกพรรคบางคนบอกว่า เราจัดตั้งระดับนักเรียนแข็งกว่าระดับนักศึกษา

""พอพวกนี้เข้าไปในมหาวิทยาลัย เลยกกลายเป็นกำลังหลักของกิจกรรมในมหาวิทยาลัยไป ที่เด่นที่สุดคือที่รามคำแหง รุ่นที่ตงๆ อย่าง บุญส่ง ชลธร พินิจ จารุสมชติ วิสา ศฤงทิพ พวกนี้บางส่วนหลายคนอาจจะยังไม่จบ เรียนนาน แต่พวกนี้เป็นนักศึกษาที่กิจกรรมรุ่นเก่า ไม่มีไอเดียเรื่องการจัดตั้ง ไม่มีเรื่องอะไรทั้งนั้น มีแต่การเคลื่อนไหว แล้วก็ทำอะไร แต่พอมีนักศึกษาที่มาจากนักเรียนจำนวนหนึ่งเข้าไปในปี 17-18 พวกนี้เริ่มรับกระแส พคท. พอเข้าไปถึงก็เข้าไปเทคโอเวอร์พรรคสังคมนิยม แล้วก็กลายเป็นกำลังหลักของพรรคสังคมนิยมไป เป็นต้น ธรรมชาติของเราก็เช่นกัน พร้อมๆ กันนั้นพวกนี้ก็ทำให้นักศึกษาที่อาจจะไม่มีอะไร แต่เข้ามาหาวิทยาลัยในช่วงนั้นมีแรงกระตุ้นให้เป็นซ้ายไปด้วย

""แต่ที่ผมว่า พคท. เข้ามาเป็นเรื่องความคิด มากกว่าเรื่องการจัดตั้งนั้น คงต้องเริ่มจากนิทรรศการจีนแดงในปี 2517 ตอนที่จัดนิทรรศการจีนแดง ตอนนั้น พคท. ไม่ได้จัดนะ ถ้าไปดูย้อนหลัง นิทรรศการจีนแดงจัดเมื่อต้นปี 2517 คนที่จัดนั้นมาจากฝ่ายซ้าย แต่มาจากกลุ่มอิสระเก่ามากกว่า คือความสนใจเรื่องจีนแดงนั้นมาจากคนที่แอนตี้ทหารที่ไม่ใช่กระแสหลัก และตอนที่

เคลื่อนไหวเรื่องพวกนี้ในขั้น กระแส พคท. ก็ยังไม่ครอบงำ แต่เหมือนกบเป็นการระเบิดของความสนใจใคร่รู้ที่ชนโดนกด ก่อนหน้า 14 ตุลาคมกว่า

""คนที่ทำหันไปทางซ้ายๆ จริง แต่ไม่ได้ซ้าย แบบ พคท. อาจจะมีการแปลหนังสือตนเอง ยกตัวอย่างเช่น อมธ. แปล คอมมิวนิสต์แมนIFESTOตัวเอง ซึ่งแปลจากภาษาอังกฤษ สมัยหลังนี้ไม่ต้องแปลจากภาษาอังกฤษแล้ว เพราะ พคท. มีฉบับที่แปล จากภาษาจีนออกมาพิมพ์ให้ แต่สมัยนั้นเป็นประเภทซ้ายตนเอง เลยต้องแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

""ไม่เฉพาะเรื่องจีนแดง อย่างเรื่องนาทราย ธีรยุทธก็ทำไปเอง เรื่อง 4 กรกฎา แอนติอเมริกา แล้วก็เกิดกรณีจลาจลผสมพลา ซัย เรื่องเหล่านี้นักศึกษาทำไปเองทั้งสิ้น พอถึงปี 2517 ทศศึกษาเริ่มโดนโจมตีแล้ว ศูนย์เริ่มป่วน ไม่มีการนำระดมกว่าง เคลื่อนไหวไม่เป็นทิศเป็นทาง หาเลขาฯ ไม่ได้ เริ่มมีคนดำแล้ว ตอนที่เริ่มโดนโจมตีตอนนั้นกระแส พคท. ก็ยังไม่ได้ครอบงำ คุณผืน ขวออ่อน อดีตกรรมการเมือง พคท. ที่โดนจับและถูกปล่อยตัว แต่ด้วยเหตุผลอะไรไม่แน่ชัด แก่ไม่กลับเข้าไปในพรรค ไม่กลับเข้าป่า ก็เสนอบทความออกมา 3-4 ชิ้น หนึ่งในนั้น คือ "แนวทาง 14 ตุลาคมเจริญ" ใช้นาม อำนาจ ยุทธวิวัฒน์ วิจารย์ขบวนการนักศึกษาว่า ซ้ายบ้าง ไม่ซ้ายบ้าง ผมยังจำได้ ตอนที่เอกสารออกใหม่ๆ คนในขบวนการนักศึกษาเข้าใจว่า นี่เป็นเอกสาร พคท. เพราะส่วนงานการเขียนอะไรสมซ้ายมาก""

ผืน ขวออ่อน-เช่ ภูวารา

จุดกระตุ้นให้ พคท. ยึด ศนท.

""ในความเห็นส่วนตัวผม นี่เองที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ พคท. เข้ามาครอบงำ ซึ่งคนอื่นอาจจะไม่เห็นด้วยในจุดนี้ ผมคิดว่าก็ เพราะคุณผืนนี่แหละที่เป็นตัวกระตุ้น พอคุณผืนออกเอกสาร พคท. ก็ออกเอกสารโต้ แล้วพอ พคท. ออกเอกสารโต้ ขบวนการ นักศึกษาซึ่งก่อนหน้านี้รู้จักแนวทาง พคท. แบบไม่ชัดเจน พออ่านการโต้กันก็เลยสว่าง ชัดเจนในแนวทาง กลายเป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้กระตุ้นให้กระแส พคท. ครอบงำ แต่ก็คือการตีความของผม ที่ผมค้นคว้า

""ผมคิดว่าจุดหลกๆ ที่แกเสนอก็คือ อย่าซ้ายเกินไป อะไรทำนองนี้ แต่ พคท. โต้ว่า ภายใต้อำนาจไม่ซ้ายเกินไปก็เพื่อต้องการ จะหลอกนักศึกษาว่า ต้องให้เดินแนวทางรัฐสภา พคท. บอกว่า ถึงที่สุดแล้ว สงคมไทยสมต้องปฏิวัติด้วยชนบทล้อมเมือง ที่นี้ ในสถานการณ์ตอนนั้นถ้าให้เลือกระหว่าง 2 อันนี้ ผมคิดว่าถ้าจะแพ้ต่อคุณผืน แก่ไม่ได้เขียนว่าต้องชूरระบบรัฐสภาเสียที เดียว แต่ขณะเดียวกัน แก่ก็ไม่ได้เขียนในทำนองว่าต้องปฏิวัติด้วยชนบทล้อมเมืองเสียทีเดียวเหมือนกัน งานของแกั้น กำกวม มองในแง่ร้ายก็อาจจะบอกว่า แก่เขียนกำกวมเพื่อให้นักศึกษาหนีไปในแนวทางปฏิรูป ผมเคยคุยกับแก แก่เองก็บอกว่า แก่เป็นนักปฏิวัติ แต่ที่แกเขียนแบบนี้ เพราะว่าแกเองก็อยู่ในเมือง เขียนให้ซ้ายมากไม่ได้ แต่ให้เลือกระหว่าง 2 อัน ระหว่างคุณผืนที่ไม่ให้ซ้ายเกินไป กับ พคท. ที่ตุ้มลงมาเลย ว่า ต้องปฏิวัติด้วยชนบทล้อมเมือง กระแสส่วนใหญ่หนีไปทาง พคท.

""ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การยอมรับจิต ภูมิศักดิ์ การยอมรับจิตขั้นไม่ใช่เรื่องขงเอิญ คนนำ พคท. บางคนที่เป็น รุนที่รู้จักคุณจิต ด้วยเหตุผลทั้งในแง่ที่เป็นส่วนตัวที่สะท้อนใจที่คุณจิตเสียชีวิต กับทั้งเหตุผลในแง่ต้องการส่งอิทธิพลต่อ เยาวชน และวิธีที่ดีที่สุดก็คือการสร้างฮีโร่ให้พวกเขา ครั้งแรกเขาก็พยายามปล่อยเช่ ภูวารา ออกมา มีการโฆษณาเรื่องเช่ ภูวารา ก็รับกันเยอะ คนที่ไม่รู้จัก พคท. ก็รับเช่

""พอเช่ที่เหมือนกบกระแสที่ป่วนแล้ว เขาก็ปล่อยจิต ภูมิศักดิ์ตามออกมา พิมพ์หนังสือจิต ออกมาผ่านมาทางชมรมหนังสือ แสงตะวันที่เป็นหน่วยงานของ พคท. แรกที่พิมพ์ขึ้นมาจากสายงาน พคท. ทั้งนั้น บางเล่มนักศึกษาเอาไปพิมพ์โดยขงเอิญเอง ก็ใช่ แต่เล่มที่มาจาก พคท. ซึ่งเป็นชิ้นที่สำคัญ เช่น "โฉมหน้าศักดินาไทย", "ที่ปกร ศิลปินนครของประชาชน" พอ นักศึกษานิยมจิต ที่เป็นตัวแทนของปัญญาชนที่จบอาวธ ชั้นก็ออกมาว่า นี่เป็นหนทางที่ถูกนะ หนทางชนบทล้อมเมืองเป็นทาง เลือกที่ถูก ปัจจัยเหล่านี้ก็รวมๆ กันเข้า ความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ก็ยอมรับว่าต้องปฏิวัติด้วยชนบทล้อมเมือง

""แม้ช่วงหลังจะหายไป เพราะมีการทะเลาะกันในสายงาน พคท. อยู่เหมือนกัน บางสายก็ว่า เช่ไม่สมควรโดนกด ตอนนั้นสาย งาน พคท. มีอยู่ใหญ่ๆ 2 สาย สายหนึ่งเป็นกระแสหลัก อีกกระแสเขาเรียกว่า กระแสสูงประโยชน์ (ประโยชน์ เมธางกูร) ซึ่งเป็นคนที่ปล่อยเรื่องเช่ ซึ่งอาจมีการพูดกันว่า เช่สมควรโดนกด อะไรประเภทนี้ แต่ถึงที่สุดแล้วที่เช่หายไป ผมคิดว่าเพราะเรื่องจิต ไรได้เข้ามากลบไปหมด เช่ก็ไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป""

ลุงประโยชน์ เมธางกูร เป็นสายจัดตั้งในเมืองของ พคท. ที่มีฐานกำลังอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงไม่แปลกที่

ชีวประวัติเชษฐภรรษา จะตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในหนังสือ "ลอมฟาง" มหาวิทยาลัยเกษตรฯ ก่อนที่จะจัดพิมพ์รวมเล่มโดยกลุ่มอิสระธรรมศาสตร์

""จิตรเองไม่ได้เขียนงานเกี่ยวกับทฤษฎีปฏิวัติอะไรไว้ แต่ว่าจิตรคืออะไร จิตรคือปัญญาชนที่เลือกการต่อสู้ด้วยอาวุธ และบทกวีของจิตรจำนวนมาก รวมทั้งพวกเพลงพวกอะไรก็ออกมาในทำนองนั้นเช่น วีรชนปฏิวัติ ภูพานปฏิวัติ จิตรจึงเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งผมเริ่มมาตั้งแต่เช้าแล้ว ตอนนั้นเชฟพิมพ์ซ้ำ 7-8 ครั้ง ข่ายได้เป็นหมิ่นเล่น กลายเป็นคำขจรย เช่น นายแพทย์ชก ปฏิวัติผู้ยิ่งใหญ่ เป็นหม้อที่ลุกขึ้นจบอาวุธ จิตรก็สอดขึ้นมากบกระแสนีพอดี คือปัญญาชนต้องเลือกทางนี้ ทางที่ต่อสู้ด้วยอาวุธ เรื่องในแง่หลักการความคิด คุณจะทำหรือไม่ไม่ใช้ประเด็นสำคัญ แต่คือการยอมรับต้องการปฏิวัติด้วยการต่อสู้ด้วยอาวุธ

""ปี 2516 ยังไม่เป็นเอกภาพ ตึกหลายกระแส พอปี 2517 นี้เหมือนกับเป็นช่วงเปลี่ยน ช่วงที่กระแสทั้งหลายมาตีกัน กลางปีนี้เป็นซ้ายด้วยตนเองแล้ว เสกสรรค์เองก็พยายามเสนอแนวทางของเขาออกมา แล้วก็มีการนัดหมาย มี พคท. พอขึ้นปี 2518 พคท.ก็ขึ้นระมัด แต่จุดที่ขึ้นจะจริงไม่ใช่มาจากการจัดตั้งเรื่องคนหรืออะไร แต่มาจากความคิด คือถ้าให้เลือกในความรู้สึกของคนตอนนั้นว่า อะไรคือทางออกต่อไป ผมเห็นปัญหาต่างๆ ทุกคนก็ยอมรับว่า 14 ตุลาคมไม่ได้แก้อะไรหมด ทุกคนเกือบจะยอมรับเหมือนกัน แม้กระทั่งทวิชาการก็ยอมรับ แต่ไม่แก้แบบ 14 ตุลา แล้วจะแก้ด้วยอะไร วิธีเสนอแบบ พคท.นั้น ผมตั้งใจที่สุด

""คนที่เติบโตสมัยนี้อาจจะไม่เข้าใจ ลองไล่ทวิชาการในปัจจุบันตั้งแต่นิธิ เอียวศรีวงศ์ ชำญวิทย์ เกษตรศิริ ชัยอนันต์ สมทวณิช ไปจนถึงใครๆ ในช่วง 2517-18 พวกนี้ยังไม่ผลิตงาน เพราะอย่างนั้นในแง่หนึ่ง ผมว่าไม่เป็นการเกินเลยที่จะพูดว่างานแข็งที่เสนอไอดี พคท.นี้ถือว่าแข็งที่สุดในช่วงนั้น ไม่ว่าจะวัดจากบรรทัดฐานอะไรก็แล้วแต่ นิธิเองเพิ่งจะเริ่มเขียนหลังปี 2522 เพราะฉะนั้น บรรยากาศทั้งหมดตอนนั้นผมไม่มีอะไรที่เข้าทำไปกว่า พคท.อีกแล้ว

""ในความรู้สึกของคนรุ่นนั้น คือคุณต้องปฏิวัติ ปฏิวัติเฉยๆ ด้วยการลงเลือกตั้ง อย่างนั้นไม่ได้ ไม่เรียกปฏิวัติ แต่ต้องสนับสนุนการต่อสู้ด้วยอาวุธ สนโรแมนติก ภาพที่วาดขึ้นเขาภูพาน ประกอบกับที่คนรู้ว่าจิตรไปตายที่ภูพาน นายพื่ออยู่ในป่า สมัยนั้นผมมีงานเขียนหลุดออกมาจากป่าเมื่อไร เป็นเรื่องฮือฮามากเลย ผมอาจจะเป็นขวัญของคนรุ่นนั้น เป็นความโรแมนติก ตกปฏิวัติที่เป็นตำนานยังสู้ละ อดสูหาไปสู้ในป่า เรื่องจิตร เรื่องคุณภาพงาน พคท.ทั้งหมดผมผสมผสานกัน""

จากคำบอกเล่าของ อ.สมศกต บรรยายภาคใน พ.ศ.นั้น จึงอบอุ่นอยู่ภายใต้ตะวันสีแดงอย่างไม่ต้องสงสัย ก่อนจะถูกทำลายลงด้วยการล้อมปราบในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 กระนั้นก็ตามขนาดอันใหญ่โตของประวัติศาสตร์หน้านี้ย่อมไม่อาจจะปิดขงลงได้ด้วยมือของใคร โดยเฉพาะเมื่อ อ.สมศกต ให้สถานะกับ พคท.ว่าเป็นขบวนการฝ่ายซ้ายไทยขบวนการเดียวตลอดประวัติศาสตร์ไทย

14 ตุลาคมคือ ฝ่ายซ้ายไทยที่ไม่ใช่ พคท.

""ถ้าถามผม ตลอดประวัติศาสตร์ของขบวนการฝ่ายซ้ายไทย ผมมีแต่ พคท.ที่เป็นกำลังฝ่ายซ้ายจริงๆ ไม่มีกระแสอื่นๆ ซึ่งอาจจะมีการตีพิมพ์ดี ผมมยงค์ แต่มาสมัยหลังภาพปรีดีก็ไม่ใช่ฝ่ายแล้ว แต่ถ้ามองซ้ายจริงๆ ในสังคมไทย ผมไม่คิดว่ามีกระแสอื่นนอกจาก พคท. ถ้าจะมีก็อาจจะเป็นปัจเจกบุคคลไป น้อยมาก และเอาเข้าจริงซึ่งคนสมัยนั้นอาจจะไม่ยอมรับ แต่การเคลื่อนไหวใหญ่ๆ อย่างกบฏสันติภาพ ก็เป็นของ พคท.ทั้งนั้น

""แต่พูดอย่างนั้นก็ไม่ถูกทั้งหมด 14 ตุลาคม นี้แหละคือตัวอย่างฝ่ายที่ไม่ใช่ พคท. ถ้าพูดในแง่นี้ แต่หลังจากนั้นเพียงสั้นๆ ผมก็ถูกกลืนเข้าไปอยู่ในกระแส พคท. ซึ่งก็อาจจะมองได้ว่า 14 ตุลาคม คือกระแสซ้ายนอก พคท.กระแสแรกในประวัติศาสตร์ไทย แล้วถ้าจะบอกว่า พอเปลี่ยนเป็น พคท.แล้วมาขัดแย้งในไม่กี่ปีต่อมา ผมสะท้อนให้เห็นว่า กระแส พคท.ซึ่งไล่มาตั้งแต่ 2490 ผมไปด้วยกันไม่ได้กับกระแสฝ่ายอื่นนี้ ก็อาจจะมองในแง่หนึ่งได้ แต่ถ้าคิดภาพว่าเป็นฝ่ายอิสระ แบบที่ฝรั่งมีคือเป็นคอมมิวนิสต์พวกหนึ่ง เป็นสังคมนิยมประชาธิปไตยพวกหนึ่งนั้น ไม่มี สังคมไทยไม่มี""

การพูดคุยเรื่องฝ่ายซ้ายของเราวันนี้จบลง แต่มีของแถมเมื่อเราถามถึงฝ่ายซ้ายในปัจจุบัน ใครจะไปเชื่อ แม้วันนี้ไม่มีขบวนการฝ่ายซ้ายแล้ว แต่ร่องรอยนั้นยังปรากฏ แล้วปรากฏถึงที่ อ.สมศกตวิเคราะห์ไว้เป็นการทิ้งท้ายว่า

""มาดูในปัจจุบันที่ไม่มีฝ่ายซ้าย ระยะประมาณ 10 ปีหลัง ในหมู่ปัญญาชนไทยที่เป็นผลผลิตจากช่วง 14 ตุลา 6 ตุลา ผมเกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่ๆ ที่เป็นแก่นหลักเลย 3 คน คนแรกคือ การหันมายอมรับสถาบันพระมหากษัตริย์ คนที่สองเลยคือ การ

แอนตี้ทกการเมืองที่มาจากเลือกตั้ง ฮงที่สาม เป็นเรื่องความเป็นไทยทบเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน

""ทั้ง 3 เรื่องนี้ เรื่องที่ 2-3 ทนเป็นร่องรอยส่วนหนึ่งของ พคท.เหมือนทนโดยไม่รู้ตัว และเรื่องทที่ 2-3 ทนไปด้วยทนได้ทบเรื่องทที่ 1 เมื่อมีพระราชดำรัสออกมา เลยกลายเป็นฉนทททติในหมู่ปัญญาชนไทยไป จะเห็นได้ชัดเลยในเศรษฐกิจพอเพียง หรือในการปฏิรูปการเมืองเองก็ตาม ฮงที่เปลี่ยนจริงๆ คือเรื่องทที่ 1 แต่ 2 และ 3 ทนสามารถดูร่องรอยได้เลยว่มาจาก พคท.อยู่เหมือนทน""

KT Internet Dept.

[Home](#) | [กรุงเทพฯ](#) | [The Nation](#) | [Entnet](#) | [วิทยุแนวป](#)
[About Us](#) | [FAQ](#) | [Site Map](#) | [Contact Us](#) | [Policy](#)

HOME   ศูนย์ข้อมูล   สำนักพิมพ์   โฆษณา   สหกรงาน   About Us (ไทย)   About Us (

มติชนรายวัน   ข่าวสด   ประชาชาติธุรกิจ   มติชนสุดสัปดาห์   เทคโนโลยีชาวบ้าน   ศิลปวัฒนธรรม   เส้นทางศ

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับประจำวันที 20 ตุลาคม พ.ศ. 2543

email: matichon@matichon.co.th

6 ตุลา : ย้อนเอ็กรอย (2)

นิธิ เอียวศรีวงศ์

ผมขอตั้งคำถามเพื่อสืบค้นหาเงาของตัวเองเกี่ยวกับ 6 ตุลา ต่อจากฉบับที่แล้ว

10) อนึ่งจริงกองทัพแตกแยกมาตั้งแต่ก่อน 14 ตุลาคม 2516 ด้วยซ้ำ ความสำเร็จของขบวนการนักศึกษาใน 14 ตุลาคมหนึ่งก็มาจากความแตกแยกของกองทัพ และนี่เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้รัฐบาลพลเรือนดำรงสืบต่อมาได้ถึง 3 ปี หลัง 14 ตุลา

เป็นความเข้าใจผิดหรือแกล้งเข้าใจผิดของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งได้แสดงปาฐกถาในภายหลังว่า ในช่วงปี 2518 เขาสามารถไปการบสพเพื่อระดมการก่อรัฐประหารของกองทัพได้ บสพใดๆ จะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้ถูกบสพมีความอ่อนแออย่างหนึ่งอย่างใดอยู่แล้วต่างหาก

11) น่าสังเกตว่า ความแตกแยกของกองทัพตั้งแต่ก่อน 14 ตุลาคมนี้เป็นความแตกแยกถาวร หมายความว่าหลังจากนั้นสืบมาจนถึงปัจจุบัน กองทัพจะไม่ตกอยู่ภายใต้การนำอย่างเด็ดขาดและอย่างเป็นทางการของบุคคลหรือคณะบุคคลใดๆ อีกเลยแม้แต่ผู้นำที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งภายในและนอกกองทัพ เช่น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ก็ยังโดนหน่วยทหารเชิงข้อ

นี้คือเหตุผลที่กลุ่มต่างๆ ในกองทัพต้องชิงกันแสวงหาความชอบธรรมจากสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เด่นกว่ากลุ่มที่เป็นคู่แข่ง เพราะสายซบคบบชญาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอเสียแล้ว

ความแตกแยกที่ถาวรเช่นนี้ต้องมีคำอธิบายเชิงโครงสร้าง แต่เราคงไม่มีคำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้พ้นออกไปจากตัวบุคคลที่ยังอำนาจกันในกองทัพ

12) กลับมาดูบทบาทของพรรคการเมืองในเหตุการณ์ 6 ตุลา

มีรายงานของคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ซึ่งอยู่ใน ครม. ช่วงนั้นว่า รองหัวหน้าพรรคชาติไทย คือ พลตรี (ยศขณะนั้น) ชำดีช่า บุนนาค ได้ให้นายตำรวจเข้าไปรายงานเท็จต่อ ครม. ว่านักศึกษาจากใน มธ. ไปอาวุธยิงออกมาถูกตำรวจและลูกเสือข่าวบ้านมาดจับเสียชีวิตหลายราย จึงควรวางกำลังเข้าปราบปรามขึ้นเด็ดขาดโดยเร็ว

การรายงานเท็จที่นองน้ำตาในครั้งนั้น ไม่ได้ทำให้รัฐบาลประชาธิปไตยตัดสินใจเคลื่อนกำลังเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการปราบจลาจลเข้าปฏิบัติภารกิจ ซึ่งจะทำให้เสียเลือดเนื้อน้อยกว่า แต่กลับปล่อยให้อนธนาการเมืองปฏิวัติทางของตนเองอย่างป่าเถื่อนต่อไป

ดูเหมือนจะมีการรู้เชิงกันระหว่างพรรคชาติไทยและพรรคประชาธิปไตยใน ครม. คนเหล่านั้นกำลังเล่นเกมสะอึกนอนอยู่บนกองเลือดของวีรชน 6 ตุลาไม่ทราบได้

13) บทบาทของรองหัวหน้าพรรคชาติไทยในครั้งนั้น ทำให้มีเหตุผลที่จะเชื่อได้ว่า พรรคชาติไทยหรือบางคนในพรรคชาติไทยต้องเกี่ยวข้องอย่างหนึ่งอย่างใดกับแผนการรัฐประหาร ซึ่งตั้งใจจะจุดประกายด้วยการสังหารหมู่นักศึกษา ประชาชนกลางเมืองอย่างเหี้ยมโหดทารุณ(ดังที่กล่าวในข้อ 2) แต่การรัฐประหารของกลุ่มนี้ไม่เป็นไปตามแผน เพราะถูกกลุ่มอื่นตบหน้าไปเสียก่อน

แผนรัฐประหารของกลุ่มนี้เป็นอย่างไร? และจะทำอะไรหลังรัฐประหาร?

ถ้าแผนรัฐประหารของกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จ ระบอบปกครองที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นก็น่าเป็นไปได้ที่พรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคชาวจดเข้มพรรคชาติไทย จะยังมีบทบาททางการเมืองภายใต้คณะรัฐประหารต่อไป แต่เพราะไม่บรรลุผล พรรคการเมืองทุกพรรคจึงถูกระงับกิจกรรมไปโดยสิ้นเชิงภายใต้เผด็จการพลเรือนของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

แสดงให้เห็นว่า คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไม่มีสายสัมพันธ์ใดๆ กับพรรคการเมืองในขณะนั้นเลย แม้แต่พรรคชาวจด

การวิเคราะห์ว่าใครตก ใครเบ็ด ทั้งในกองทัพและนอกกองทัพ หลัง 6 ตุลา ก็อาจช่วยให้อนองเห็นได้บ้างว่า ใครอยู่กลุ่มใด

14) สายกำลังของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไม่ได้ประกอบด้วยทั้งหมดของกองทัพอย่างแน่นอน แม้แต่จะเป็นส่วนใหญ่ของกองทัพก็ยังไม่สามารถสบายใจ เพราะผู้นำของคณะนี้ล้วนเป็นนายทหารที่ไม่ได้คุมสายกำลัง หลายคนก็แปลกแยกออกไปจากกองทัพมานาน

นี่คือความอ่อนแอของคณะปฏิรูปฯ และช่วยอธิบายว่าเหตุใดจึงต้องรบนานยาวนานถึง 7 เดือน เป็นนายกรัฐมนตรี ชำดีช่า ซึ่งต้องใช้เวลาอีก 1 ปีจึงสามารถล้มนายกฯ ที่แทบจะไม่มีพันธมิตรนอกกลุ่มเล็กๆ ของตนเองผู้นี้ไปได้(แทนที่จะเป็นเพียง 3 เดือน)

โลกรื้อลายฉากนิพนธ์ กรมวิชัย

บริการสืบ
เปิดศึกษา
นักศึกษา
ให้บริการ
จากแฟ้ม
ทุกฉบับ
พร้อมข่าว
และ
สอบถาม
589-00
ต่อ
mic@

21/10/2000

Go!

สำนักพิมพ์
พบหนังสือหลากหลาย
หรือรายการ
จาก
สำนักพิมพ์มติชน
เชิญชมที่นี่

16/ มติชน ๒๕๔๓

ผู้นำฝ่ายบริหารผู้ไม่เคยมีชื่อว่าเป็นผู้บริหารที่เก่งมาก่อน เหมือนกับผู้พิพากษาโดยทั่วไปซึ่งสังคมไม่ได้คาดหวังความสามารถด้านบริหารจากบุคคลกลุ่มนี้อยู่แล้ว เขามีชื่อเสียงจากการเป็นนักต่อต้านคอมมิวนิสต์ เทียบแสดงปาฐกถา ออกไปรายทั้งสัปดาห์ผ่านวิทยุ-ทีวี จนเป็นที่รู้จักกลุ่มหน้าสุดของคนทั่วไป

แต่ทศต่อต้านคอมมิวนิสต์หรือทศตมสนคอมมิวนิสต์ก็เหมือนกบฏอย่างหนึ่ง คือสร้างโลกที่ไม่จริงขึ้นมาเพื่อให้เห็นขาว-ดำได้ชัดๆ ในฐานะตทโชนชาวนาเชือกก็ไม่ใช่เป็นไร แต่ในฐานะนายกรฐมนตรี เขาควรจะแยกโลกที่ไม่จริงกับโลกที่จริงออกจากกันได้ หากนายธนาธิกรวิเชียร ทำไม่เป็น ในฐานะนายเขาสร้างทางแก้ปัญหาให้แก่ประเทศไทยจากภาพของโลกรที่ไม่จริง ซึ่งเคยสร้างขึ้นเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ตัวเอง จึงเห็นความไร้เดียงสาในนโยบายแนวปะการที่เขาขงคบให้สังคมยอมรับ ทศตั้งแต่การไปเวลาอีก 16 ปีเพื่อสร้างประชาธิปไตยให้คนไทย การยื่นเคารพธงชาติอย่างเคร่งครัด ปฏิรูประบบราชการด้วยการแต่งเครื่องแบบอย่างเคร่งครัด การเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อเน้นชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ฯลฯ และต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างมาวม

เมืองไทยเคยมีนายกฯ ที่มีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างมาวมามากแล้ว ทศตั้งแต่จอมพล ป.จนถึงจอมพล ถ. แต่ฉันเป็นเพียงภรรยาหน้าฉาก ใต้โต๊ะมีการเปิดเจรจากับจีนบ้าง กับผู้นำ พทท.บ้างอยู่บ่อยครั้ง ไม่มีใครมาสนทนากับการต่อต้านคอมมิวนิสต์โดยสิ้นเป้าหมายสำคัญคือความปลอดภัยของเมืองไทยไป

ยกเว้นก็แค่นายกฯ ที่ไร้เดียงสาทางการเมืองระหว่างประเทศอย่างนายธนาธิกรวิเชียร เท่านั้น

คนไร้เดียงสาทางการเมืองเช่นฉันมีอยู่เยอะแยะในเมืองไทย ทั้งที่มีชื่อเสียงและไม่ชื่อเสียง หากทว่า ไม่ว่าภายใต้สถานการณ์อะไร เขาจะไม่ถูกเลือกขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นอันขาด เหตุใดบุคคลผู้มีจึงถูก "เลือก" ให้มีนาคำว่าตำแหน่งนี้ได้

จะเห็นความไร้เดียงสาของนายธนาธิกรวิเชียร ไม่ได้สะท้อนความไร้เดียงสาของบุคคล เท่ากับว่าใครก็ตาม หรือกลุ่มใดก็ตามที่ผลักดันให้บุคคลเช่นนี้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ไร้เดียงสาทางการเมืองไม่น้อยไปกว่ากัน

16) คำถามสุดท้ายเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

มีคำถามมานานแล้วว่า พทท.เกี่ยวข้ออย่างไรกับ 6 ตุลาบ้างหรือไม่ ถ้าเกี่ยวจะเกี่ยวอย่างไร?

ผมตอบคำถามนี้ไม่ได้ แต่เท่าที่ค้นหาข้อมูลจากคนที่เคย "เข้าป่า" ในช่วงนั้น ปรากฏว่า พทท.ไม่มีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานที่จะรบการไหลป่าเข้าไปสู่ป่าของนักศึกษาจำนวนมากเช่นต้นเลย ไม่ว่าจะดูจากอาหาร, กำลังอาวุธ อุปกรณ์การทำงานด้านอื่น ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ฯลฯ จะเห็นแม้แต่การที่พทท.แตกเข้าป่าเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็คงบ่งบอกเหนือความคาดหมายของ พทท.

แต่ถ้าถามว่า ผู้ปฏิบัติงานในเขตเมืองของ พทท. พอจะคาดเดาว่าจะต้องมีการปราบปรามใหญ่เกิดขึ้นในเมืองมาก่อนแล้วหรือไม่? หลายคนก็ให้การตรงกันว่าใช่ เพราะ พทท.ได้ชักนำอาสาสมัครหรือผู้นำสำคัญ ให้หลบเข้าป่าไปก่อน 6 ตุลาแล้ว

คำถามคือ เหตุใดผลสรุปการวิเคราะห์ของผู้ปฏิบัติงานในเมืองจึงไม่ทำให้ถนัดน้ำของ พทท.เตรียมการระบบการณณ์ให้รอบคอบกว่านี้

เป็นไปได้อีกเหมือนกัน(ถ้าดูจากเหตุการณ์ในภายหลัง) ว่าใน พทท.เองก็มีความแตกร้างภายในอยู่แล้ว โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มแกนนำซึ่งอยู่ในป่าหรือนอกประเทศ ห่างไกลจากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย กับกลุ่มปฏิบัติงานในเขตเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย

ถ้าเช่นนั้น แสดงว่าความแตกแยกได้แผ่กระจายไปตงแทบจะทุกสถานการณณ์(ตงตั้งกล่าวถึงในข้อ 5 11) มาตั้งแต่ก่อนเหตุการณ์ 6 ตุลาแล้ว แม้แต่ พทท.ซึ่งอยู่ในป่าก็หนีไม่พ้น

ความรู้ของเราเกี่ยวกับการเมืองภายในของ พทท.ยังมีน้อยเกินไป

HOME	ศูนย์ข้อมูล	สำนักพิมพ์	โฆษณา	สมัครงาน	About Us (ไทย)	About Us (เ
มติชนรายวัน	ข่าวสด	ประชาสัมพันธ์ธุรกิจ	มติชนสุดสัปดาห์	เทคโนโลยีชาวบ้าน	ศิลปวัฒนธรรม	เส้นทางเส

The Nation, Opinion, Oct 31, Nov 1, Nov 2, 2000 (Three parts)

Radical and unconventional thought are necessary for political growth

Thongchai Winichakul, a former student leader and now associate professor of history at the University of Wisconsin, reflects on Thailand's political development during the unveiling of the October 6 monument at Thammasat University. This is the first of a three-part series.

First, please allow me to express my admiration to everyone who took part in the construction of the October 6, 1976 monument, be it by money, ideas, labour or spiritual support.

I would also like to express my admiration to Thammasat University for its support by providing a space for an historical event that Thai society does not know how to remember.

No matter how Thammasat may have changed, today the university has proved that it is a cradle and the place that nurtures dreams and idealism of people who dare to think and fight for fundamental changes that the state and many in this society fear and consider dangerous.

Thammasat has provided shelter for generations of revolutionists who have been ostracised by Thai society. It took generations before some would finally be recognised.

Today, Thammasat has provided a space to record the ugly history of the Thai state and the heroic history of those who fought for drastic changes, including the socialists who were victims of the state's crime on October 6, 1976. One day Thai society will understand and accept what we all here think and feel at this moment.

I have two main points to make today: first, the lesson of the October 6 incident that, it seems, Thai society is not willing to learn. Second, let me talk again about how Thai society deals with its traumatic past.

There are many lessons that we ought to learn but today I shall emphasise only one point that was among the causes of the tragedy in 1976. It is also an important factor in determining our future, for better or worse. This important lesson has not been adequately learnt by the state, its machinery, the powerful or by

Thai people at large. Thus violence erupted again in May 1992. Despite that, Thai people pay little attention to this.

The point is that Thai society does not allow much room for differences with the Thai state (not merely governments), particularly unconventional idealism and radicalism that differ from the standard beliefs, and especially the ones in conflict with the state and the major institutions of Thai society.

We do not know how to manage those conflicts with the state which stem from unconventional or radical thinking. We do not realise that those who think differently or those radicals who have been ostracised are valuable resources, perhaps not for the present but for the future of Thai society.

There are two fundamental obstacles in Thai society toward tolerance that I would like to stress here. First, we are obsessed by the mistaken notion of unity, and we are excessively so. From primary school to parliament, we take satisfaction in thinking alike on important issues. Those who think differently or unconventionally are often ostracised in the name of unity.

This is a very crude, unsophisticated unity. It requires the use of brute force and unsophisticated means in controlling and forging people to obey standard thinking that the state wishes. This is a superficial notion of unity. It may be applicable to a robotic society or a small family run by a sole father-knows-best figure.

However, for a large and complex society, this is tyranny in the name of unity. The better and sustainable unity does not imply that we all think alike. Rather, it is the absence of violence and destruction on those who think radically different. It's a condition in which struggle and conflict take place peacefully.

The second obstacle to tolerance is the fact that we are obsessed by the mistaken notion of national interest, and we are excessively so. "National interest", "the whole society", "the majority", all of these became absolute righteousness. The state, the bureaucracy and politicians claim they represent the national interest and the interest of the society or the majority in order to abuse their power to harm those who see the national interest differently, or those in the minority. The rights of the minority are denied. They are not known, let alone respected, in Thai democracy.

This is how so many people in this country fall victim to national

interest. Since every citizen is always a minority in one way or another, we have equal opportunity to become a victim of the power exercised in the name of the "majority". Most people in the neighbourhood where my father-in-law lives, for example, opposed the Bangkok Metropolitan Administration's [BMA] plan to build a new road that would cut through the middle of the neighbourhood. It would destroy peace and quiet in the community. However, the BMA went ahead with the plan for, as it claimed, the benefit of the majority of Bangkok people.

Or the case we all know well - the Pak Mool villagers opposing the hydroelectric dam that destroys the river, fish stock and their livelihood. They want their normal life back. "For the sake of the whole society", every administration has invoked, the dam must go on.

State projects that never allow people participation in the decision making usually invoke the benefit of the nation, the whole society or the majority, to muzzle the mouths of those opponents who (definitely) are not the majority of the entire population. But the "majority", "society", or "nation" are insubstantial terms. They are false claims to legitimacy according to the mistaken principle of democracy.

Democracy is not a licence for the majority to squash or destroy the minority. National interest or the societal benefits do not justify the abuse of power to destroy different ways of life. So-called "Thai democracy" became a regime and system for the state to abuse its power in the name of the majority and national interest. In this respect, Thai politics has not really gone beyond the age of (dictator) Sarit (Thanarath -1957-1960).

This is tyranny in the name of national interest.

In short, the discourses of unity and national interest enable the abuse of power to suppress and crack down on those ideas that are in conflict with the state, ostracising idealism and unconventional thinking as a danger.

Not only should we welcome unconventional and radical ideas, but equally necessary is their political participation, especially amidst new influences from the outside.

Furthermore, ideological debates will help society develop, gaining intellectual maturity, for people to criticise, to choose, accept,

imitate, dissect, or discard new influences from both within and without. "The culture of criticism" is the necessary immunity in facing an outside world that is beyond our control.

A society of people who only think alike, superficially unified, is like a vast field of a single crop. A huge harvest may be reaped in the short run, but no sustainable growth can be expected. It is prone to devastation when met with a new and unknown disease or plague.

Diversity may not look nice or neat. But it helps a society to grow sustainably. Participation from unconventional people and radicals is necessary for the maturity of society.

^ TOP ^

TheNATION

THAILAND'S INDEPENDENT ONLINE NEWS & INFORMATION SERVICE

November 1, 2000

HOME
 HEADLINES
 NATIONAL
 METRO
 POLITICS
 BUSINESS
 IT & SCIENCE
 SPORTS
 SOCIAL
 FEATURES
 TRAVEL & TOURISM
 OPINION TODAY
 LETTERS
 CARTOON
 DAILY SNAPSHOTS
 WHAT'S ON
 ENTERTAINMENT
 LEARN ENGLISH
 WEEKEND
 BULLETIN BOARD

Nation search

OPINION

Facing up to a painful past is crucial

University of Wisconsin associate professor of history Thongchai Winichakul, a former student leader, continues his thoughts on Thailand's political development. This is the second of a three-part series.

 MAIL TO A FRIEND

 PRINT THIS PAGE

 YOUR COMMENTS

Four years ago, when we commemorated the 20th anniversary of the October 6 incident, we said that it was all right if people were once socialists or communists. There was no need to hide their pasts. Actually we should be proud that we were born with a purpose in life; our lives are worthwhile.

Today, I would like to take that a step further, that is, we must give the opportunity for diverse views so they all can peacefully be part of the construction of this society.

It is all right if anybody is still a socialist or a communist. The state has no right to harm them, if it really cares about Thai society.

I repeat here again that unity must not mean the absence of conflicts. Unity should mean peaceful conflicts without harming or destroying. In the name of unity or national interest, there should be no killing, no elimination of the others.

Since differences are necessary, we should learn how to deal with conflicts that stem from differences and diversity, especially when the state is one of the parties.

Conflict management refers to methods, techniques in negotiation and reconciliation to resolve conflicts. This is no easy task. Thai society greatly lacks the know-how and mechanism for this. Villagers who are affected by state projects have waited in front of Government House for three months now. They were beaten and were accused by the

police of being foreigners. Besides, in this country a public hearing has become a mere public-relations act.

But these are only the technical levels of conflict management.

More fundamentally, it is important to develop a political culture in which the state truly listens and responds to the people and allows their participation. Elected government does not have the monopoly of legitimacy. At times they make mistakes; indeed they often make mistakes.

Therefore the state must listen, respond and allow the different idea, and the people and interest groups who are in conflict with the state to easily take part in the decision making.

Conflicts must not remain unsolved because of a call for unity or of being overly terrified of confronting ideas and movements.

The political system that Thailand needs is one in which the state's authority is more fragmented and smaller and has less power, allowing for the opening up of more space for diversity and differences to easily take part in the political process. In such a situation the government would be more responsive to difference and diversity, and the possibility of eliminating or suppressing radicals or opponents of the state would be reduced.

How to deal with the history of the October 6, 1976 incident is a clear example of the mismanagement of conflict. It was handled with narrow-mindedness, with no consideration for the benefits of the succeeding generations.

Thai society deals with its ambivalent or unforgettable past in two ways. The first is to simply deny its existence. Pridi [Banomyong], for example, was a non-person for five or six decades. The second is to completely deny that a crime was committed by the state.

We are gathered here today to commemorate the October 6 massacre. But I am sorry to say that there have been many more traumatic

events that are completely forgotten, even worse than October 6.

The October 6 incident was related to the hanging of two electricity workers. Now we hardly think about who they were, where their families lived or what happened to them.

The October 6 incident marked the end of the urban socialist movement in Thailand. But the suppression of the socialist movement began long before October 6. Now we hardly think of Bunsanong Bunyotayan [the secretary-general of the Socialist Party of Thailand, who was assassinated in early 1976]. Today we don't know who did it or what actually happened to him. Has anyone ever thought about his wife Thatsanee and his family? It must have been really difficult for her and their children to survive the past 25 years.

But Bunsanong is only one of many workers, farmers and student leaders who were killed, one after another, altogether about a hundred. Every one of them has a family, parents, husbands or wives, brothers and sisters. Some had children. Those who were left behind never knew what really happened to their loved ones.

Society does not remember. It does not bother to seek answers. No investigation. No justice.

Did you know that during the same period there was another massacre that has been conveniently forgotten? It was said that the incident was not a political one. Whether was it political or not, the fact that the state machinery killed about 70 people in the Chinese district of Bangkok within a few days should not be forgotten as if nothing ever happened.

The "Plabplachai Riot" has been pushed from our memory just because it is believed that the turbulence was caused by Chinese gangsters. In the year 2000, do you still believe so?

Out of pride in our national history we wish not to face the fact that such incidents took place.

We have made our national history graceful by pushing aside the traumatic past and excusing such things as "some old incidents that should not be dug up to make fuss about". I have often seen phrases like this on Internet sites such as Pantip.com and Krungthepturakij.

These incidents are denied, consigned to the realm of silence, instead of being in the realm of memory and history. They are a part of a past that is in opposition to the graceful national past.

LAST MODIFIED: Tuesday, 31-Oct-00 08:04:12 EST

SUGGEST THIS STORY TO A FRIEND...

	Name	E-Mail Address
You	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Friend 1	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Friend 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Your Message

© 2000 Nation Multimedia Group
44 Moo 10 Bang Na-Trat KM 4.5, Bang Na district, Bangkok 10260 Thailand
Tel 66-2-317-0420 and 66-2-316-5900; Fax 66-2-317-2071
Contact us: bangna@nation.nationgroup.com

TheNATION

THAILAND'S INDEPENDENT ONLINE NEWS & INFORMATION SERVICE

November 2, 2000

HOME
HEADLINES
NATIONAL
METRO
POLITICS
BUSINESS
IT & SCIENCE
SPORTS
SOCIAL
FEATURES
TRAVEL & TOURISM
OPINION TODAY
LETTERS
CARTOON
DAILY SNAPSHOTS
WHAT'S ON
ENTERTAINMENT
LEARN ENGLISH
WEEKEND
BULLETIN BOARD

OPINION

Ignoring history is just self-delusion

In remembrance of the October 6 massacre, *Thongchai Winichakul*, a former student leader and now associate professor of history at the University of Wisconsin, tells why the truth must be recognised. *This is the final of a three-part series.*

 MAIL TO A FRIEND

 PRINT THIS PAGE

 YOUR COMMENTS

Our graceful national past is in fact a huge dose of tranquilliser that puts us under the hallucinatory delusion of our beautiful self-hood.

Nation search

This biased history is avicca (ignorance) because it makes us cling more to the delusion of ourselves. The longer we accept this the less we know ourselves.

In fact, it is not difficult to understand the significance of those "old incidents that should not be dug up to make a fuss about".

Let's assume a loved one, be it your child, wife, husband, brother or sister, suddenly perished mysteriously and brutally without explanation.

The police do not investigate. Nobody is punished. No explanation is ever given about what happened. Worse, the state claims that your loved one was a traitor, "scum of the earth", or a Chinese gangster.

As the years go by, you keep telling yourself every day that your loved one was not a bad person. You keep that memory to yourself, though, alone, as you dare not speak out or reveal it to anybody else.

You are afraid of being further ostracised even as you know in your heart that your loved one was a great person, as always and ever.

Then, suppose one day the public accepted the truth that you knew all along: "Yes, your

loved one was a great person and we shall help you find out what really happened". That would be the most beautiful day in your life.

This is not about revenge. Revenge doesn't heal the wounds. The joy is in knowing that your loved one is recognised and remembered by the public; is no longer in the shadow of silence; that you can have pride in being able to openly tell his heroic story without hesitation or ambivalence; that you can put his picture in a place where everybody can see. This is the justice that we seek.

The second method of dealing with the traumatic past is to change its meaning, making it capable of being accepted - "suitable for the stomach", so to speak.

It is true that the past has multiple meanings and values depending on perspectives, especially the ones retrospectively projected from the present.

This is human nature. It opens up the possibility of interpreting the past to serve the present.

One might say with confidence that the student movement from the October 6 incident was Leftist. Students fought for fundamental changes to society. Many were fully aware that they wanted socialism (no matter if or how they actually understood it). A number of them were interested in, or supported, communism, as an ideology and as a party - the Communist Party of Thailand.

Whether they were right or wrong, their idealism was not ugly or frightening. They were not enemies of the people.

No matter if they were right or wrong, good or bad, the Leftists, the socialists, and communists were real in Thai society. Whether we like or hate them, we have no right to deny the past.

Many people then and now do not love the monarchy, religion and nation as narrowly prescribed by the state and society.

So what? They have been arrested, and killed. What else? Are we going to deny their existence or pretend that these people love the nation, religion and monarchy in the same way others do? Will we deny them their own past?

Today, as we gather in front of the October 6 monument, we ought to encourage society to accept those Leftists - the departed ones, the ones who were our own past, and those who still hold it dear in the present.

They must have the right to be themselves, no matter how they love or do not love the nation, religion and monarchy.

Dreams and idealism are lacking indeed. These people are honourable for their relentless efforts to make our society better in accordance with their dreams and idealism.

Unfortunately, their ideas ran strongly against the state ideology and conventional thinking in society.

It is not surprising, therefore, that the October 6 incident remains pushed out of the realm of our national memory.

Given this ambivalence, many of us who are trying to rescue the history of the October 6 massacre feel uneasy about honouring some of the dead socialists or communists.

Many of us have turned them into merely innocent, democratic activists, free from any radicalism. Some want the incident to be remembered from Ajarn Puey's [Ungpakorn] view only.

Twenty-four years later, here at the same place they were killed, I do not think that we have any choice but to honour them and admire their idealism.

We should honour them, whether they were moralists, or simply activists who abhorred injustice, or anarchists who hated every kind of state power, or Leftists of any shade, socialists of any camp, or admirers of the Communist

Party of Thailand.

Twenty-four years later, here at Thammasat, there is no better place to build a monument to a memory that society wishes not to have.

This monument is for multiple memories, including an honourable one for the Leftists and socialists who were victims of state crime. This, it is hoped, will remind society that its future lies in embracing differences and conflicts with the state and in allowing them to take part openly and peacefully in the political process.

If this kind of memory is difficult for Thai society today, our task is to fight until society can tolerate the radicals, not to deny their past or to cut it to fit what society wants.

LAST MODIFIED: Wednesday, 01-Nov-00
11:08:44 EST

SUGGEST THIS STORY TO A FRIEND...

	Name	E-Mail Address
You	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Friend 1	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Friend 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Your Message

SEND

© 2000 Nation Multimedia Group
44 Moo 10 Bang Na-Trat KM 4.5, Bang Na district, Bangkok 10260 Thailand
Tel 66-2-317-0420 and 66-2-316-5900; Fax 66-2-317-2071
Contact us: bangna@nation.nationgroup.com

ยอดค้ำงข้าระทางประวติศาสตร์

รกใหม่ วงศ์ล่านนา : กรุงเทพฯ

ถ - ในซันหลงนี้ มกมีคำพูดซิงเหน็บแนม ให้ได้ยีนอยู่เนืองๆ ว่า ผู้ท้งานศิลปะเพื่อสงคม-การเมือม โดยเฉพาะสายทศนศิลป์ มกเป็นผู้คอยเก็บเกี่ยวประโยชน์ จากเหตุการณ์ทางสงคม-การเมือม ไปสร้งงานศิลปะ โดยตนเองไม่ได้มีส่วนร่วม ใน เหตุการณ์ และผู้ท้งานศิลปะสายทศนศิลป์ ก็จะต้องท่นที่ว่า หน้าที่ของศิลปินคือ ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยผสานเข้า กบจินตนาการจนซงเกิดเป็นสุนทรีย์ ศิลปินไม่จำเป็นต้องเข้าไปเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของเหตุการณ์

คำพูดท้งานองนี้ น่าจะเป็นทศนะหนึ่งมากกว่าข้อสรูป เนื่องจากซงมีทศนะอื่นที่นาสนใจอีก

เรื่องจริงที่เกิดขึ้นในวงการศิลปะเพื่อสงคม-การเมือม เมื่อ 27 ปี (14 ตุลาคม) และ 24 ปี (6 ตุลาคม) ที่ล่วงเลยมาแล้วก็คือ ผู้เกี่ยว ข้องกบวงการทศนศิลป์ และสนใจสร้งสรรคศิลปะเพื่อสงคมการเมือมภาคประชาซัน นอกจากต้องท่มเทวดองคลุกคลีอยู่กับ สถานการณ์แล้ว ซงต้องมีทศนะทางการเมือมชัดเจนด้วย

ที่สำคัญ ซงต้องมีอุดมการณ์ทางสงคม-การเมือมไปสู่สงคมและการเมือมที่ติงามอีกด้วย

เรื่องจริงที่ขอยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน เช่นเมื่อวันที่ 13-14-15 ตุลาคม 2516 ในการเรียกร้องประชาธิปไตยและเสรีภาพซัน ผู้ท้งานศิลปะกรมส่วนหนึ่ง นอกจากจะสร้งสรรคผลงานสนบสนุนแล้ว ซงร่วมเป็นหน่วยรักษาความปลอดภัยในรถ ขนุษาการนำขบวนร่วมกบขบวนเรียนอาชีวะอีกด้วย นอกจากนี้ซงมีเช่น การเรียกร้องขอความเป็นธรรมของกรมกร-ช่าวนา ตั้งแต่ปี 2516-2519, กรณีกกรมการหญิงสแตนด์ตาร์ดการ์เมนท์, กรณีกกรมกรช่าวร่า, กรณีกประท้วงการจับกุมและลอบสงหาร ผู้นำช่าวนาช่าวไร, กรณีกขบไล้ฐานทพต่างช่าติ, กรณีกลอบสงหารผู้นำท้งานการเมือมและผู้นำทศศึกษา ฯลฯ ตลอดมาจนถึง การประท้วงการเดินทงกสมเข้าประเทศของจอมพลประภาส จารุเสถียร ในเดือนสิงหาคม 2519 ทุกเหตุการณ์ที่กล่าวมานี้ ผู้สร้งสรรคงานศิลปะเพื่อสงคม-การเมือม ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกรเรียกร้องขอความเป็นธรรมเสมอ

โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญทางการเมือม เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สมาชิก "แนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทย" ได้ร่วมเป็น หน่วยรักษาความปลอดภัยให้ผู้ชุมนุมอย่างสงบ ต่อต้านการบวชเณรกสมเข้าประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร ฝ่ายชุมนุม ได้ชุมนุมอยู่ภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซิงสถานการณ์ติงเครียดเป็นอย่งยิ่ง เมื่อฝ่ายต่อต้านผู้ชุมนุมได้วางแผนป้ายสี ไล้ร้ายยุยงสร้งช่าวมิดเบือนการชุมนุมอย่างสงบของทศศึกษาประชาซัน แล้วถึงซัน "วางแผนปราบปราม"

จุดอันตรายซิมซันที่สุดของที่ชุมนุม คือบริเวณด้านหน้าหอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้านตติพิพิธภณชสถาน แห่งช่าติ และบริเวณริมร้วสนามหลวง

กองหน้ารักษาความปลอดภัยทุกคนรู้ดีว่า บริเวณซันเป็นปรากการด้านแรกหากมีการปราบปราม เวลาประมาณเที่ยงคืนกลุ่ม อนุธพาลของฝ่ายปราบปรามได้จุดไฟเผาป้ายศตเ้าท์ ซิงติตั้งอยู่บนร้วด้านนอกมหาวิทยาลัย

เวลาประมาณเกือบสี่นาฬิกา กระสุนจากเครื่องยิงระเบิดสงครามของฝ่ายปราบปรามได้ยิงมาตกลางกลางสนามฟุตบอลธรรม ศาสตร์นิคม.รัตนค้ำแบ่ง และเพื่อน ถูกสะเก็ดระเบิดพร้อมๆ กบประชาซันในที่ชุมนุมหลายคน หน่วยอาสาสมัครแพทย์ในที่ ชุมชนเข้ามาช่วยปฐมพยาบาลและนำคนเจ็บสงไปซงโรงพยาบาลศิริราช ที่ซันมีกลุ่มอนุธพาลได้ติดตามไปเพื่อจับกุมและทำ ร้าย ผู้บาดเจ็บเล็กน้อยส่วนหนึ่งหลบหนีเร้นทวไปได้ ส่วนผู้บาดเจ็บสาหัสไม่สามารถหนีได้

ที่บริเวณหน้าหอประชุมใหญ่ธรรมศาสตร์ เวลาท่อนทกนาฬิกา กระสุนปืนยาวติดล้ากล้องของฝ่ายปราบปราม ซิงแผ่งตวอยู่ บนอาคารตติพิพิธภณชสถานแห่งช่าติ ถูกเล็งและสงไกสงหารไปที่หน่วยกองหน้ารักษาความปลอดภัย กระสุนวิ่งเข้าติต ชิพร่วงลงที่ละคน ในจำนวนนี้มี กุมล แก้วไทรไทย (คม) ชาดใจตายท่นที่ มพส เคียรสิงห์ (แดง) ถูกกระสุนล้ลงหลวยใจ

ระวยรินชงไม่ขาดใจคนพมรคนฉนท (๓) ถูกกระสุนหลวงแห่งจณร่งหลงไปด้วยเลือด ฆาดเจ็บสพส

เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อกองหน้ารักษาความปลอดภัยตลนใจฉนเด็ดขาดเอาร่งกายและชีวิตถ่วงเวลาพิทกษปภ้องผู้ ชุ่มนอยอย่างสงบอยู่ด้นในฉิ่งก่าสงทยอยหนีออกจากที่ชุ่มนไปทางริมแม่น้ำเจ้าพระยา เสียงกระสุนปืนยาวตงฉนอีกหลวง ฆดติดตอกัน ร่งกอนหน้ารักษาความปลอดภัยร่งล่มลคนแล้วคนแล้ว ตามติดด้วยเสียงกระสุนอาวุธสงครามจากฝ่ายปราบ ปรามที่สาดใส่อย่างกีกก้องกมปนาท

ฝ่ายปราบปรามชุดแรกบุกเข้ามาไฉนไรแรงสะท้อน (เป็นยิงรถตง) ยิงถลมไปทางใต้ถุนตึกขญฉีและจุดอื่น ๆ ร่งที่ยงไม่ขาด ใจของ มขส เคียรสิงห์ (แดง) ถูกฝ่ายปราบปรามรุมกระทัมแล้วลากมาไฉนไม่ปลายแหลมตอกลิ้มเข้ากลางอกจณฆาดใจตาย ด้วยความทรมาน "กอนหน้าระวงภย" ได้ทำหน้าที่ยงตนเองสำเร็จสมบูรณทุกประการ ในนาที่วิกฤติถ้าพวกเขาไม่ตลนใจ เอาร่งกายตัวเองเป็นเครื่องถ่วงเวลาสอตรงฝ่ายปราบปรามไว้ เมื่อฝ่ายปราบปรามฝ่ายเข้ามาได้ง่ายๆ โดยไม่มีหน่วยหน้า หน่วงเหนี่ยวเอาไว้ กระสุนสงครามของฝ่ายปราบปรามคงพุ่งตรงเข้าใส่ผู้ชุ่มนส่วนใหญ่ทนที่ และจะทำให้มีผู้ล่มตาย มากกว่านี้หลวงเท่าตก การถ่วงเวลาได้ช่วยให้อผู้ชุ่มนหาที่ก่าขงหลบซ่อนปลอดภัยในระตบหนึ่ง

รายช้อที่ผมกล่าวถึงข้างต้นในเหตุการณ์นองเลือด 6 ตุลาคม 2519 ครั้งนี้ คือ สมาชิกของ แนวร่วมคิลบินแห่งประเทศไทย ชึ่งเป็นองศกรที่มาจากการรวมตวกันของผู้อยู่ในวงการศึกษาศิลปกรรมทุกแขนง ตั้งแต่คิลปิน-คณาจารย์-ชกศึกษาคิลปะ-ผู้อยู่ใน วงการโฆษณาที่ตันทวทางการเมือง และตองการสร้างสรรคผลงานคิลปะเพื่อสงคม-การเมืองฉนฉน

นี่เป็นตวอย่างรูปธรรมที่เกิดขึ้นจริง ส่วนหนึ่งของผู้อยู่ในแวดวงศนคิลปะยุคฉนที่ได้ท่มเทตัวเองให้กบความเป็นธรรมใน สงคม ตอต่านเผด็จการจนถึงที่สุด ตามทศนะความเชือที่ว่า ผู้สร้างสรรคงานคิลปะเพื่อสงคม-การเมืองภาคประชาชน ตอง เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และเลือกยืนอยู่เคียงข้างความเป็นธรรม ยืนอยู่เคียงข้างประชาชน จึงจะสามารถสร้างสรรค ถ่ายทอดคิลปะที่ทรงพลังมีอานุภาพแท้จริงได้

ในการจตสร้าง ประติมานุสรณ 6 ตุลาคม 2519 ชึ่งเป็นหนึ่งในเหตุการณ์สาคัญที่บรรจุอยู่ในสวนประติมากรรม "ก่าแพง ประวัติศาสตร์-ธรรมศาสตร์กบการตอสู์เพื่อประชาธิปไตย" ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงชึ่งคดเลือกมาป็นและหลอสมฤทธิ มี ภาพของ มขส เคียรสิงห์ (แดง) ตวแทนของวงการคิลปกรรม ชึ่งทำหน้าที่พิทกษผู้ชุ่มนในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ปรากฎอยู่ด้วย เป็นภาพหลอสมฤทธิชฉนถูกกระสุนปืนของฝ่ายปราบปราม และฝ่ายปราบปรามได้รุมกระทัม ปรากฎอยู่ร่วม กบภาพของผู้ถูกระทำในเหตุการณ์ รวมทั้งมีภาพของ อาจารย์ป้วย อิงภากรณ์ ชึ่งได้รับผลพวงของการกระทำอย่างป่าเถื่อนของฝ่ายอธรรมบนแผ่นดินสยามครั้งฉนด้วย

ต - ผมไม่ไฉ "คนเดือนตุลา" แต่ก็พอรบรูเรื่องราวที่เกิดขึ้นตอเนื่องมาตั้งแต่ยุคที่คณช่าญวิทย์ เกษตรศิริ เรียกว่า "สายลม- แสงแดด" คือเป็นช่วงที่ธรรมศาสตร์หตยุค "ตลาตวิชา" และมีเพลงจากคณะสุนทรภรรคโคอยปลอบประโลมใจเวลามีลาน ลีลาศประจำปีกลางสนามฟตบอธรรมศาสตร์ เรียกว่าแหบจะนิกภาพไม่ออกเมื่อเอามาเปรียบเทียบกบบรรยากาศของธรรม ศาสตร์ยุคหลงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 ตงที่บรรยากาศส่วนหนึ่งคณได้ร้อพื้นลามาให้ทราบ ทำให้ เห็นรอยเลือดเกรอะกรตตามพื้นหญ้า และภาพสภษณของช่าวสยามเมืองยิมที่ในยุค 6 ตุลาคม 2519 มีแต่คราบเลือดติดไร ฟัน เป็นคราบเลือดที่ไม่อยากจำ แต่ก็ไม่อยากลิ้ม เป็นคราบเลือดแห่งการ ฆาดกรรมรวมหมู่ โดยการอ่างจณตนาการสาม มรทต ช่าติ ศาสนา พระมหากษตริย์

ประวัติศาสตร์ 6 ตุลาคม 2519 ฆดนี้ผ่านมาถึงครบ 24 ปีแล้ว ในภาพรวมของผม ประวัติศาสตร์ 6 ตุลาคม 2519 คือ ประวัติ ศาสตร์บาดแผล ตามความหมายเดียวกับ Traumatic Past ที่พวกนาฉีเคยทำไว้กบพวกยิวในสมยสงครามโลกครั้งที่ 2 คณ รัชชย วินิจจะกุล เคยนำเอาความหมายนี้มาเปรียบเทียบไว้ว่าเป็นการปะทะกันของความทรงจำฉนิตต่างๆ

รายละเอียดทั้งปวงไม่ว่าคณจะอยู่กีกไหน ทิมไหน เมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์ "เดือนตุลา" บางคณอาจจะแบ่งเป็นว่า 14 ตลา คือชยชณะ 6 ตลา คือความพ่ายแพ้ แต่สำหรับทศนะของผม เห็นว่า มนตางคือ บาดแผล ที่เป็นร่องรอยฉนเดียวคณ... ไม่ แยกคณ

ตงฉน ไม่ว่าเวลาจะผ่านมาเพียงใด ความทรงจำของบาดแผล ก็มีแต่ แผลเป็น-กบ-แผลกลาย เท่าฉน

แผลเป็น คือแผลที่หายแล้ว แต่ยังมี "คิรอย" เป็นร่องรอยให้เห็นตลอดไป จะบอยอย่างไรก็ตงติดตงอยู่ตงฉน แม่จะให้อภัย แล้ว แต่ก็ยังไม่ลืม ส่วนสำหรับ แผลกลาย คือแผลที่ยงไม่หาย และสามารถลามตอไปได้เรื่อย แล้วแต่เงื่อนไขของ การ

"กลาย" และวิธีจัดการต่างๆ ที่ เวลา และ ความทรงจำ ไม่ค่อยมีความหมายมากกในประเทคที่ไม่เคยให้ความสำคัญกับ Sense of history (มีฉะนั้นแล้วคองไม่มีกรณเอยาง ใจ อิงภากรณ และ สมคร สุนทรเวษ เกิดขึ้น)

ประวตศาสตรบดแผลกรณ 6 ตุลาคม 2519 เท้ที่ผ่านมา 24 ปี ผมงไม่ค่อยเห็นวิธีจัดการ (กบอดดัดที่เป็นบดแผล) อย่าง เป็นรูปธรรมมากก มีผู้คนหลายฝ่ายหลายพวกได้ประโยชน์จากเหตุการณ์ครั้งนี้ และขงยินดีที่จะเก็บสนไว้ให้เป็น "แผล กลาย" ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว (เช่นตัวอย่างใบปลิวของ กลุ่มอภิกรษังกร ที่มีวิธีการมอง "ปรีดี พนมยงค์" อย่างแทบไม่มีอะไร เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อยคหลง พ.ศ.2475)

หลายกลุ่มหลายพวกยินดีเพียง "เปลี่ยนฉลาก" ของตัวเองด้วยชื่อของพรรคการเมืองต่างๆ แม้แต่สถชนมหาวิทยาสย เช่น ธรรมศาสตร ก็ขงเปลี่ยนไปจนแทบไม่เหลือเค้ารอยเดิม

ผมงเองไม่ใช่ "คนเดือนตุลาฯ" แต่ก็ยินดีจะไปร่วมงานประเภทนี้ ไม่ว่าจะกักไหน ทิมไหน เหมือนเลือกอยู่ในนมของตน แม้จะ พยายามมองไปให้รอบ แต่ก็คงจะเห็นภาพในปริมณฑลของตนเป็นใหญ่เท้ฉนั้น

เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเรียกเป็น มหาปีติ หรือ มหาวิปโยค สนก็ต่างเป็น "บดแผล" เหมือนคน หมด ตราบไตที่ "การเมืองภาคประชาชน" ขงไม่เข้มแข็ง และค้ว่า "การเมืองภาคประชาชน" ฉนั้น ผมงเองก็ขงไม่ค่อยรู้อะไร เกินกว่าปริมณฑลของตนเอง แม้พยายามจะทำให้ปริมณฑลของตนเข้มแข็ง เช่น พยายามเทศนาในสิ่งที่ตนเชื่อ และอยู่ใน ขอบเขตที่ตนเองต้องการ แต่ก็ดูเหมือนจะทำอะไรไม่ได้มากก และคล้ายกบว่าจะแพ้ด้วยซ้ำ

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองเหตุการณ์ ทืออยู่ในใจผมงมากที่สุด คือ เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ที่ผมงว่า "อยู่ในใจ" ฉนั้น เพราะแม้ว่าเวลาจะผ่านเลยและความทรงจำจะบดเบลอ แต่เมือหวนนึกย้อนไปคราใด ผมงขงสมศสได้ถึง "แผล เป็น" ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็ในแง่ปัจเจก หรือในแง่สังคม ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายเดียวกัน หรือขงฉนั้นจะอยู่ "ต่างฝ่าย" ก็ตาม ผมงยังมี ยอดค้างชำระ ที่ต้องสอบถามเช่นคน ผมงขงไม่ได้เขียนความทรงจำในพื้นที่ปริมณฑลของผมงออกมา

ผทไม่กล้าปะติดปะต่อเรื่องราว และบางทีผทก็ต้องทำเป็นลืมเมือพบเห็นการ "เทศนาในสิ่งที่ตนเองไม่เชื่อ" ของผู้คนในรุ่น รวคราวฉนั้น

เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองเหตุการณ์ ถือเป็นภาพคอลลจที่ต้องปะติดปะต่อตนเองในแต่ละปริมณฑล สนเป็นพื้นที่ขนาด มหิมา เหมือนอยู่ในที่แจ้ง ผนตกลงมายอมเบียดกนบ้างเป็นสงจะ

เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองเหตุการณ์ไม่ใช่ ภาพพอดเทรต ของใครคนใดคนหนึ่ง

เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองเหตุการณ์ ล้วนมี ยอดค้างชำระทางประวตศาสตร ต่างๆ กนไป กล่าวคือ เป็น ยอดค้างชำระ ทางความคิด ที่ขงคงดำเนินต่อไป ...แม้จะค้างอยู่ใน "ความเงียบ" ก็ตาม

เด็กท้าพระจนทร : กรุงเทพ

ถ - ผมงเป็นเด็กรุ่นหลาน เมือตอนเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 อายุเพียง 2 ขวบ เลยไม่ได้รับรู้อะไรทางตรง นอกจากอ่าน เอาจากหนังสือเก่าๆ เท้ที่หาได้ในรุ่นฉนั้น และที่มีการตีพิมพ์ออกมาเมือครั้ง 20 ปี 6 ตุลา ทำให้ได้รับรู้อะไรหลายอย่างที่ไม่ เคยรู้มาก่อน อยากรบว่าสิงห์เป็นคนรุ่น "6 ตุลา" เหมือนอย่าง หงา คาราวาน หรือ เสกสรรค ประเสริฐกุล หรือเปล้่า?

ต - ถ้าหากตอนเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 คุณเพียงอายุ 2 ขวบ ผมงก็น่าจะเป็นเด็ยวกบฟอของคุณ!

ถ - ผมงเคยฟังหลายคนพูดว่า หงา คาราวาน คือผู้ก่อตั้ง ชมรมพระจนทรเส็ยว สมยที่เขาเป็นคคศึกษาอยู่ท้มหาวิทยาลัยธรรม ศาสตร พวกเพื่อนฯ ที่ติดฟังเพลงเพื่อชีวิต ให้ข้อมูลมาว่า สิงห์ กบ หงา คาราวาน เคยเป็นเพื่อนกนสมยที่เขาเรียนอยู่ใน มหาวิทยาลัย

ต - หงา คาราวาน ไม่เคยเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร แต่มีเพื่อนๆ ใน ชมรมพระจนทรเส็ยว หลายคนเรียนอยู่ใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร เช่น ค้ารณ คุณะดิลก, วิทยากร เข็ยงกุล, วิชย อุภษณ, ประเสริฐ จนด้า, นิคม รายยว, วีระ ประวติ วงศฟวพณ, เส็ยรชัย ลาภาชน, มโนภาษ เนาวรงสิ ฯลฯ

ผมไม่ทราบข้อมูลที่คุณได้ยินได้ฟังมา ว่าเป็นจริงงมากน้อยแค่ไหน เขาเป็นว่า ข้อมูลยังไม่ถูกต้องก็แล้วกัน คุณเพิ่งอายุ 22 ยังมีเวลาค้นหาความเป็นจริงได้จากการอ่านการฟังอีกมาก

ผมกับ หงา คาราวาน เป็นคนรู้จักกัน และจะว่าเป็นเพื่อนกันก็ได้ ตอนที่รู้จักกันนั้น ผมออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาเป็นครูโรงเรียนราษฎร์แล้ว แต่ช่วงแะเวเวียนไปซ่งทอดหุ่ยตุ๊ด โอเลี้ยงกันที่ร้าน "ไอ้กิด" ที่เราเรียกกันสมัยนั้น

ชมรมพระจันทร์เสี้ยว ในอดีต มีชีวิตในแง่การรวมหมู่อยู่ประมาณ 4-5 ปี แต่ผมมีเด็กรุ่นหลังมองเห็นความจริงไปหลายเรื่อง (เหมือนตงเช่นข้อมูลที่คุณถามมา) นอกจากนั้น บางครั้งยังถูกมอง "เกินจริง" ไปอีกหลายเรื่องเช่นกัน

"ชมรมพระจันทร์เสี้ยว" ในอดีต ประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ.2512-2519 อาจกล่าวได้ว่า เป็นการรวมตัวกันแบบปัจเจก ไม่มีกฎข้อบังคับ ไม่มีแถลงการณ์ เป็นการมาพบกัน แล้วก็อยากแสดงศักยภาพในวัยเจริญพันธุ์ร่วมกัน โดยมีความชอบผ่านทางเรื่องศิลปะและวรรณกรรมเป็นแกนนำ และมีความใฝ่ฝันว่าอยากเขียนหนังสือ ตงนั้น จึงต้องทำหนังสือให้ปรากฏตามกำแพงเท่าที่จะร่วมมือร่วมใจกัน "พลังแบบปัจเจก" เป็นตัวนำทำให้ ชมรมพระจันทร์เสี้ยว ในอดีต มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีใครนำใคร ไม่มีใครตามใคร ตงนั้น ในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จึงแสดงศักยภาพประเภทต่างคนต่างไป ถูกวิจารณ์ว่าเป็นพวก "เลือจอร์" หรือไม่ก็เป็นปัญญาชนเสรีนิยม ตงนั้น บางคนจึงเริ่มกดทับบางคน กล่าวคือ ใครชอบทางไหน ไปทางนั้น.. บางคนเป็นททวิชากร บางคนเป็นททหนังสือพิมพ์ บางคนเป็นททดนตรี บางคนเป็นททการละคร บางคน (ทำท่า) เป็นททปฏิวัติ ฯลฯ แต่ทุกคนก็มีผลงานทางด้านงานเขียน งานประพันธ์ ตามแนวเขตของตน ไม่มากก็น้อย โดยมีได้มีลักษณะร่วมกลุ่ม ร่วมชมรมกันแต่ประการใด ยกเว้นทางด้านททการละครที่ต้องให้เครดิตแก่ ค่ำรณ คุณะติลก แม่ภายหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ต่อมา ชงสนใจทางด้านททการละครอย่างต่อเนื่อง และก่อกลุ่ม พระจันทร์เสี้ยวการละคร ได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นเอกเทศต่างหากออกไป โดยมีคนรุ่นใหม่ ที่ชื่นชอบทางการละครเข้ามาารบช่วง รมภาระ ทำให้คำว่า พระจันทร์เสี้ยว ชงไม่ตาย ชงเป็น "นกประตบดงไม้" ที่ใครต่อใครหลายคนต่างกู่ขานกันจนเลยเถิดเกินจริง

เข้าใจว่าคุณ "เด็กทำพระจันทร์" คงเป็นแฟนเพลงเพื่อชีวิตของ หงา คาราวาน อย่างเหนียวแน่น เรื่องข้อมูล ชมรมพระจันทร์เสี้ยว ยุคแรกเริ่ม คุณสอบถามที่ วีระศักดิ์ สุนทรศรี หรือ "น้ำแดง" คนนั้นได้ เขาน่าจะมีอะไรดีๆ ในยุคที่ชงเป็น "ทองเส้น และสญจอร์" มาเล่าให้ฟังได้หลายเรื่อง ลองถามดูอะครบ "น้ำแดง" คนนี้เขาเป็นคนช่างจำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง หงา คาราวาน หรือเรื่อง เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

ถ - ทราบว่า พระจันทร์เสี้ยวการละคร กำสงจะทำละครเวทีเรื่องใหม่ต่อจากเรื่อง คือผู้อภิวัฒน์ 2475 ที่ประทับใจผมมาก ไม่ทราบว่าสิงห์ มีรายละเอียดยหรือไม่ เห็นจากข่าวไอทีวี. บอกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ 6 ตุลา"?

ต - ผมเห็นเขาซ้อมกันอยู่บ้าง แต่ไม่รู้รายละเอียดยมากทก เท่าที่ทราบตอนนี้ คือจะเอามาเล่นในวาระ 24 ปี 6 ตุลา ที่หอประชุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ 6-7-8 ตุลาคม ศกนี้

ช้อบทละครเป็นทางการ คือ OCT.6102519 คำว่า OCT ก็คือ October (ตุลาคม) 6 คือวันที่หก, 10 คือเดือนที่สิบ หมายถึงเดือนตุลาคม และ 2519 คือพุทธศกราชสองพันห้าร้อยสิบเก้า อธิบายแบบนี้คุณคงจะร้อง "อ้อ!"

อย่างไรก็ตาม ช้อบเต็มๆ ของบทละคร คือ สอบถามยอดค้ำชำระ OCT.6102519 เนื้อหาจากแผ่นปลิวที่เขาแจกบอกเล่าเรื่องย่อๆ ว่าสร้างจากแรงบันดาลใจของเหตุการณ์นองเลือด 6 ตุลาคม 2519 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยจำลองแต่งเรื่องขึ้นใหม่ให้สถานการณ์ตงกล่าวเกิดขึ้น ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ชงถูก "กลุ่มโจรนิรนาม" ปิดล้อมไว้ และมีชีวิตของตัวละครต่างๆ เช่น ครู หมอ ทหารพิการ ช่างรบเหมาะก่อสร้าง ทกเขียน ชาวไร่อ้อย และชายตามอด ถูกจับเป็นตัวประกัน การเผชิญหน้ากับความตายได้ปลุกสำนึกและประสบการณ์ในอดีตของแต่ละคนขึ้นมา จนกลายเป็นคนฝั้นที่มีทั้งความรัก ความสุข และความปวดร้าว เรื่องราวจากสนทนาของตัวละครต่างๆ ที่ถูก "กลุ่มโจรนิรนาม" จับไว้เป็นตัวประกันนั้น น่าจะสามารถทำให้ผู้ดูผู้ชมผูกพันกับปมปริศนาที่อยากจะ สอบถามยอดค้ำชำระ ในอดีต

และตงนั้น จึงต้อง "กต" ไปที่รหัส OCT.6102519

พวกตวประคนจะรอดพ้นจากชะตากรรมหรือไม่?

พวก "กลุ่มโจรนิรนาม" ที่ปิดล้อมโรงพยาบาลแห่งนั้น เป็นใคร?

โปรดสอบถามยอดค่างชำระได้ที่..... (เติมข้อความในช่องว่าง
 ของท่านเอง หรือจะเขียนมาบอกในคอมเมนต์ ก็ไม่ว่ากัน)

*****

สุศตวรรษสามภุช่น

100 กวี 100 ๓กเขียน เพื่อ 100 ปี ปรีดี พนมยงค์

ประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์หน้าแรกนี้ ใครเขียน

สจจะฤาอาเจียน กล่าวอ้าง

สยงสยดสะอิดสะเอียน ส้ารอก

หมมหมกรอยหมึกสร้าง โลกเศร้าสับสน

ประวัติศาสตร์บรรทัดนั้น ใครสาน

ไปบอดบิตตำนาน บุดเบียว

คุณธรรมนั่งชบชาน ในคุก

อุดมคติไม่เหลือเสี้ยว เศษแล้วสหายเอ๋ย

ประวัติศาสตร์ทุกบทไพเราะ ใครสรร

เติมแต่งจนเมาสน มุ่งร้าย

ย้ายนรกเปลี่ยนสวรรค์ วิกฤติ

วีรบุรุษโดนปาดป้าย แปรเพื่อนอุปมาณ

ประวัติศาสตร์หน้าสุดท้าย ลืมเขียน

เช็ญเกิดเช็ญหงเทียน เปลียนแก้

โลกมีหลากบทเรียน ควรรก

ผู้ชนะ กลายเป็นแพ พลิกฟ้าดินหลาย

ประวัติศาสตร์เวียนก่อซ้ำ เวรกรรม

ศตวรรษหยุดล่าน่า นึกย้อน

จริง-เท็จผูกเงื่อนงำ งามโจ

ทุกพจนานุกรมเปลี่ยนปลี่ยน ผลิตด้วยเผด็จการ

ประวัติศาสตร์ลึกลับเสาะค้น ความหมาย

แห่งซากหินย่อมทราย หงษ์ขึง

ทนรอจวบร่างวาย นรีโทษ

ขมาศพนสงรมทั้ง ต่งแรงเหลือเดน

ประวัติศาสตร์จึงฝากทั้ง คำถาม

ไยโลกชูความทรมาน ต้าข้า

คนดีถูกประณาม เป็นนกภู

เย็บกู่ทำผู้กล้า กระซากหึงตำนาน

เพ็ญ ภาคตะ

KT Internet Dept.

[Home](#) | [กรุงเทพฯทั้ง](#) | [The Nation](#) | [Entnet](#) | [วิเทศชน](#)
[About Us](#) | [FAQ](#) | [Site Map](#) | [Contact Us](#) | [Policy](#)

ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ

ปรัชญาประวัติศาสตร์ 14 ตุลาคมคืออะไร

วันที่ 11 ตุลาคมนี้ ผมจะต้องพูดเกริ่นนำ เรื่องของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า "14 ตุลา" อันเป็นประวัติศาสตร์ ระยะใกล้ที่มีการพูด และรำลึกถึงกันมากในไม่กี่ปีที่ผ่านมานี้ เคียงคู่ไปกับอีกเหตุการณ์ใดคนหนึ่ง คือ "6 ตุลา"

การอุบัติขึ้นของสองเหตุการณ์ สองประวัติศาสตร์และสองอุดมการณ์ แม้จะเกิดในเดือนเดียวกัน และจุดชนเป็นศูนย์กลางใหญ่ ของการเคลื่อนไหว และการถูกยดติลงที่เดียวกัน คือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่นอกจากนั้นแล้ว ความไม่เหมือนและกระชกความแตกต่าง ดูจะมีมากกว่าความเหมือนและความต่อเนื่อง

เหตุการณ์เดือนตุลาคมทั้งสองนี้ หากพิจารณาในเขตแดนของประวัติศาสตร์ไทยทั้งหมดแล้ว จะเห็นลักษณะเด่นและแปลกของมัน ชนหนึ่งคือประวัติศาสตร์ตุลาจะเป็นประวัติศาสตร์แรกที่บรรจุและบันทึกเหตุการณ์ในอดีตที่เป็น "ความจริง" มากที่สุด

ความจริงในที่นี้หมายถึง ความจริงทางทฤษฎีหรือ objective reality เป็นความจริงเชิงประจักษ์ หรือความจริงตามแบบแผนของสหวิทยาการนิยม (empiricism) พูดอย่างกว้างๆ ในความรับรู้ของสมัยใหม่ก็ได้ว่า คือความจริงที่เป็นแบบวิทยาศาสตร์

ความจริงดังกล่าวนี้ตรงข้ามกับความจริงแบบไสยศาสตร์ หรือความจริงตามคำสอนทางศาสนา หรือความจริงตามประเพณีนิยม ตามค่านิยมท้องถิ่นหรือในที่สุดคือตามอำนาจของผู้เป็นใหญ่

ความจริงอย่างหลังนี้ว่าไปแล้ว เป็นความจริงที่มีอยู่หรือใช้กันอยู่ในประวัติศาสตร์ไทยฉบบทางการหรือกระแสหลัก (main stream) เป็นความจริงแบบพระราชพงศาวดาร แบบตำนานและศิลาจารึก ซึ่งผูกพันอยู่กับจารีตและความเชื่อทางประเพณีในการเขียนที่แน่นอนและตายตัว ดังนั้นความจริงแบบหลังนี้จึงเป็นความจริงเชิงอัตวิสัย (subjective reality)

ปัญหาเรื่องความจริงคืออะไร สำคัญอย่างไรในประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์นิพนธ์หรือวิธีการทางประวัติศาสตร์ หากพูดในปริบทของปรัชญาประวัติศาสตร์ แล้วเรื่องของความจริงยังเป็นประเด็นถกเถียงที่เป็นพื้นฐานของปรัชญาสำนักต่างๆ เลยกี่เดียว เพราะการให้ความหมายและนิยามว่าความจริงคืออะไร แล้วเข้าถึงมันได้อย่างไร มีผลต่อกระบวนการเขียนและต่อจุดหมายของตัวประวัติศาสตร์นั้นๆ ด้วย

ทำไมประวัติศาสตร์เดือนตุลาถึงทำให้เรื่องของความจริงเป็นปัญหาขึ้นมามากมาย ทั้งๆ ที่ประวัติศาสตร์ตุลาว่าไปแล้ว เป็นประวัติศาสตร์ที่อยู่นอกกระแสประวัติศาสตร์ไทยเดิมทั้งหลาย กล่าวคือเป็นประวัติศาสตร์ที่ริเริ่มและก่อรูปขึ้นมาจากกลุ่มคนธรรมดาข้างล่างของปริมณฑลชนชั้นสังคมไทย แนวคิดและอุดมการณ์หลักที่ใช้กันก็ไม่ได้มาจากโลกทรรศน์ดั้งเดิมคือพุทธปริทรรศน์หรือจักรวาลทรรศน์พุทธศาสนาเสียทั้งหมด เสร็จแล้วผู้นำของขบวนการนี้ก็ได้ขึ้นสู่อำนาจ ไม่ว่าในตอนต้นหรือตอนหลัง หากแต่ยดติลงในรูปแบบแผนเดียวกับกบฏไพร่และกบฏผีบุญในอดีต คือถูกทางการและกำลังหลักของศูนย์กลางทำการกวาดล้างปราบปรามเสียราบเรียบแผ่นดินไป แม้จะต้องละเลงด้วยเลือดและอาวุธหนักอย่างครบเครื่องก็ตามที

ถ้าหากเหตุการณ์เดือนตุลาเกิดขึ้นเมื่อศตวรรษที่แล้วหรือกลางศตวรรษนี้ ประวัติศาสตร์นี้ก็ง่ายๆ หายและเลื่อนไปกลายเป็นเชิงอรธอนหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทยฉบบทางการต่อมา ซึ่งจะไม่ค่อยเกิดปัญหาอะไร ไม่ว่าในเรื่องความจริงหรืออุดมการณ์ของมัน เนื่องจากมันจะเป็นประวัติที่ไม่มีความเป็นเหตุเป็นผลในตัวเอง เหมือนกับเรื่องราวของกบฏไพร่และผีบุญและอื่นๆ ที่หาศึกษาได้ยาก แม้แต่การเล่าเรื่องก็แทบไม่หลงเหลือ

แต่การสมมตินี้ไม่ใกล้ความจริงเลย หรือเป็นการสมมติที่ไขว้ไม่คอยได้ เนื่องจากกำลังหลักของขบวนการเดือนตุลาคมคือเยาวชนนักศึกษาในสถาบันหลากหลาย จากโรงเรียนมัธยม เตรียมอุดม ถึงอาชีวะเทคโนโลยีและอุดมศึกษา ซึ่ง

หากไม่ได้รับอานิสงส์ของการพัฒนาและการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการทหารจากสหรัฐอเมริกา พงศคนหนุ่มสาวเหล่านี้ก็จะไม่เกิดหรือเกิดแต่ไม่มากพอที่จะทำให้เป็นขบวนการทางการเมืองได้ ดังนั้นมันจึงต้องเกิดหลังการสร้างและทำนโยบายพัฒนาประเทศให้ทันสมัยแล้วนั่นเอง

อีกคุณลักษณะหนึ่งที่ทำให้ประวัติศาสตร์เดือนตุลาแปลกออกไปจากเหตุการณ์อื่นๆ ในประวัติศาสตร์ไทยเดิม คือการที่หัวใจและความเป็นประวัติศาสตร์ของมันขึ้นอยู่กับที่ "ความคิด" หรืออุดมการณ์ มากกว่าอยู่ที่ตัวเหตุการณ์และสถาบันที่สร้างโดยมัน หรือถูกประวัติศาสตร์นั้นสร้างขึ้นมาจากในภายหลัง

ตรงนี้ผมกำลังคิดถึงและเปรียบเทียบเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสำคัญๆ ในอดีต จากการบรรยายและการเล่าถ่ายทอดกันมา เราจะเห็นว่าประวัติศาสตร์ไทยช่วงที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปการปกครองสมัชชราชกาลที่ 5 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 รัฐประหาร 2490 ปฏิวัติ 2501 ของจอมพลสฤษดิ์ฯ มาถึงรัฐประหาร 17 พย. 2514 เป็นประวัติศาสตร์การเมืองที่มีแต่เหตุการณ์และตัวบุคคลเป็นหลัก แต่ไม่มีหรือมีไม่มากพอในเรื่องของความคิดและอุดมการณ์

ทีพูดอย่างนี้คงมีคนไม่เห็นด้วย อย่างน้อยก็เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ว่ามันเป็นปฏิวัติระบอบการปกครองใหม่ที่เดี่ยว พร้อมกับนำหลักปกครองนโยบายใหม่เข้ามา เช่นหลัก 6 ประการ ของคณะราษฎร ซึ่งก็ขับได้ว่าเป็นความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐบาลใหม่ได้

ผมเห็นด้วยว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขนาดนั้นย่อมต้องมี "ความคิด" อะไรอยู่ด้วยแน่ๆ เป็นไปไม่ได้ที่คณะผู้เปลี่ยนแปลงอำนาจรัฐจะไม่คิดอะไรเลย แต่ที่ผมเสนอว่าประวัติศาสตร์ 24 มิถุนายน ไม่มี "ความคิด" นั้น เป็นการมองจากมุมของปรัชญาประวัติศาสตร์ กล่าวคือคนรุ่นหลังต่อมา ผู้จะต้องก่อสร้างประวัติศาสตร์นั้นขึ้นมาใหม่ ไม่อาจสร้าง "ความคิด" ของประวัติศาสตร์ 24 มิถุนาขึ้นมาได้ นอกจากเหตุการณ์และพฤติกรรมหรือท่าทีของผู้นำและผู้คนรอบข้างเหตุการณ์นั้น ดังนั้นความรับรู้ที่สังคม (ซึ่งมักต้องเป็นคนรุ่นหลังต่อมา) มีต่อประวัติศาสตร์ 24 มิถุนา จึงมีอะไรหลายอย่าง ยกเว้น ความคิด ของการปฏิวัติครั้งนั้น ที่ยังเป็นความคิดที่มีชีวิตและมีความต่อเนื่องกับความคิดของคนรุ่นปัจจุบันอยู่ด้วย

ผมมองว่างานเขียนเรื่อง "จงพิทักษ์เจตนารมณ์ 14 ตุลา 2516" ของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ หนึ่งในผู้นำสำคัญของคณะราษฎรและรัฐบาลใหม่ระบอบทวิพรรค เป็นงานสำคัญที่นอกจากอธิบายและสร้าง ความคิด ให้กับขบวนการ 14 ตุลาแล้ว ที่น่าสนใจอีกก็คือ งานชิ้นนี้ยังอาจถือได้ว่าเป็นการ สร้าง "ความคิด" ให้กับการปฏิวัติ 24 มิถุนา 2475 อีกด้วย และอาจเป็นการสร้างความคิดที่มีพลังและความหมายมากกว่างานชิ้นก่อนๆ ที่ท่านพยายามอธิบายและพรรณนามาหลายวาระ

และก็การที่ท่านมองและทำให้ "ความคิด" ของเหตุการณ์ 14 ตุลาเป็นความคิดเดี่ยวกันและต่อเนื่องกันกับของ 24 มิถุนา จึงทำให้การพูดถึงและสร้าง "ความคิด" อะไรให้กับเหตุการณ์ 6 ตุลา ไม่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย (ดูบทความเกษียร เตชะพีระ จาก "ปรีดีถึง 14 ตุลา" *มติชนรายวัน* 23 กันยายน 43)

ข้อนี้เองที่ทำให้ผมมองว่า วาทกรรมและการสร้างประวัติศาสตร์ 14 ตุลาและ 6 ตุลา ขึ้นมาใหม่ จะแตกต่างจากประวัติศาสตร์การเมืองไทยดั้งเดิม ที่การสร้างคร่าวนี้จะเป็นครั้งแรก ที่มีทิศทางความคิดและอุดมการณ์จะมีส่วนในการกำหนดและอธิบายความเป็นประวัติศาสตร์เดือนตุลาออกมาด้วย ไม่ใช่เพียงแต่การรื้อฟื้นเหตุการณ์ "ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร" เป็นต้น

แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น คือความคิดที่เป็นเสมือนวิญญาณของเหตุการณ์นั้นต่างหาก ที่คนซึ่งผ่านหรือมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อมต้องการ นั่นคือคนของสังคมที่เป็นประชาธิปไตยของราษฎร ที่ต้องการประวัติศาสตร์การเมืองที่เป็นของพวกเขาอย่างแท้จริง เพราะไม่ว่าวิบุรุษ สถาบันหรือวัตถุอะไรที่บอกว่าเป็นของประวัติศาสตร์นั้นนั้น ไม่อาจดำรงคงอยู่ได้ สรรพสิ่งเหล่านั้นต้องสึกหรอ ชำรุดและเปลี่ยนแปลงไปตามกฎของโลก นอกจากความคิดหรือวิญญาณ

และนี่เองที่ทำให้การพยายามเขียนประวัติศาสตร์ 14 ตุลา ฉบับทางการครั้งแรกประสมมรสุม ที่ยังไม่มีที่พาวาจะเล่นฝ่าไปได้ด้วยดี แม้ประวัติศาสตร์ฉบับนี้ที่เขียนโดยเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีแก้วแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ยุคโลกาภิวัตน์ จะเปลี่ยนชื่อมาเป็น "อนุทิน" เพื่อไม่ให้ประวัติศาสตร์เช่นชาญวิทย์ เกษตรศิริ วิพากษ์วิจารณ์ในความถูกต้องของข้อมูลและการตีความได้อีกต่อไป แต่ปัญหาที่ไม่อาจแก้ให้ตกลงไปได้ ซึ่งไม่ได้มีการอภิปรายกันอย่างเป็นกิจลักษณะ ก็ยังคงอยู่ต่อไป

มุลรากของความขัดแย้งในกรณีประวัติศาสตร์/อนุทิน 14 ตุลาคม ไม่ได้อยู่ที่การเลือกใช้ข้อมูลและการเล่าเรื่องด้วยวิธีการอย่างไรโดยหนึ่งเท่านั้น แต่จริงๆ แล้วอยู่ที่ ปัญหา "ความคิด" ในประวัติศาสตร์ที่ต่างกัน

ตรงนี้เองที่ทำให้ชนกประวัติศาสตร์สาขกต่างกน ตีความเหตุการณ์และผลของประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกนไป โดยที่ต่างอ้างได้ว่า ได้ใช้ความเป็นกลางในการอ่านและพิจารณาหลักฐานอย่างถ่องแท้แล้วก็ตาม

ปัญหาของอคติในการเขียนและตีความประวัติศาสตร์ ไม่ได้เกิดจากการใช้หลักฐานอย่างผิดพลาด ซึ่งอาจแก้ไขและป้องกันได้ไม่ยาก แต่ที่ยากกว่าก็คืออคติหรือความเอนเอียง ชนเกิดจากการรับรู้และเข้าใจใน "ความคิด" ของประวัติศาสตร์นั้นต่างกน เพราะต่างก็ต้องสร้างความคิดนั้นขึ้นมาใหม่

การเกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องมาของประวัติศาสตร์หนึ่งๆ จึงไม่ได้อยู่เพียงแค่ว่า ประวัติศาสตร์นั้นมีหลักฐานและข้อมูลก็มากน้อยทีเหลือให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ แต่ที่สำคญกว่าคือการที่สังคมต่อมารรับรู้และยอมรับ "ความคิด" อะไรในประวัติศาสตร์นั้น

และนั่นคือชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ของประวัติศาสตร์นั้นในสังคม

คำกบความคิด

""Power unused is no power. It exists only in relations""

Richard Rath

""อำนาจทีไม่ได้ใช้ ก็ไม่ใช่อำนาจ มนดำรงอยู่ก็แต่ในความสัมพันธ์เท่านั้น""

ริชาร์ด แรธ

KT Internet Dept.

[Home](#) | [กรุงเทพฯ](#) | [The Nation](#) | [Entnet](#) | [วิญเนชน](#)
[About Us](#) | [FAQ](#) | [Site Map](#) | [Contact Us](#) | [Policy](#)

HOME	ศูนย์ข้อมูล	คำทกพิมพ์	โฆษณา	สมัครงาน	About Us (ไทย)	About Us (เ
मतचनรายวัน	ข่าวสด	ประชำข่าวธุรกิจ	मतचनสุดสปลดนำ	เทคโนโลยีข่าวบ้าน	ศิลปวัฒนธรรม	เสัทางเศ

หนังสือพิมพ์मतचนรายวัน ฉบับประจำวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2543

email:matichon@matichon.co.th

- Section
- [ข่าวหน้า1](#)
- [เศรษฐกิจ](#)
- [ต่างประเทศ](#)
- [บันเทิง](#)
- [ชุมชนเมือง](#)
- [การศึกษา](#)
- [สิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข](#)
- [สตรีสาร](#)
- [ภูมิภาค](#)
- [สังคม](#)
- [กีฬา](#)
- [บันเทิง-ครอบครัว](#)
- [คอลมน์](#)
- [กระบวนการยุติธรรม](#)
- [ฉบับย้อนหลัง](#)

21/10/2000

สำทกพิมพ์
พมหนังสือหลากหลาย
ชมร้อยรายการ
จาก
สำทกพิมพ์मतचน
[เชิญชมที่นี่](#)

ประวัติศาสตร 6 ตุลาคม ระหว่งความนิงและตะกอน

สิโรทม คลำนโทยลภ

บทความของ อ.สมศกดี เจียมธีรสกุล เรื่อง "คืนที่ยาวนาน : การไม่ตัดสินใจสลายการชุมนุมในธรรมศาสตรคืนวันที่ 5 ตุลาคม 2519" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์मतचนรายวัน ฉบับประจำวันที่ผ่านมา เป็นบทความที่น่าสนใจด้วยสาเหตุหลายประการ

สาเหตุข้อแรก เรื่องราวของความรุนแรงและการนองเลือดที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เป็นสิ่งที่มิชอบพูดถึงไม่มาก และนอกจากจะมิชอบพูดถึงเรื่องนี้ไม่มากแล้ว ก็ยังหาคนที่จะทำเรื่องนี้อย่างจริงจังได้ยากด้วย

ก็จะจำไปทำไม ในเมื่อเรื่องมันก็หนัก แถ่มจำไปมากก็ยิ่งเหนื่อย

คนที่ทำเรื่อง 14 ตุลาคม 2516 อาจจะไม่ว่าเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ ไม่มีที่ว่างประวัติศาสตรฉบับทางการของรัฐ แต่อย่างน้อย 14 ตุลาฯ ก็ยังมีที่ทางในความทรงจำร่วมของสังคมอยู่บ้าง ขณะที่ความรุนแรงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 มีชะตากรรมที่แย่ไปกว่านั้น เพราะนอกจากจะถูกกดออกไปจากประวัติศาสตรแห่งชาติแล้ว แม้แต่ความทรงจำร่วมกลุ่มของภาคสังคมเองก็จำเรื่องนี้อย่างอื่นลathiเหลือเติมที่

แต่เหตุการณ์เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมาก ประจักษ์พยานหลายรายก็ยังคงมีชีวิตอยู่ ส่วนหลักฐานมากมายก็ถูกชนทักไว้หนังสือสมัยใหม่ชนิดต่างๆ การจลเบเรื่องนี้ไปจากความทรงจำของสังคมจึงทำได้ไม่ง่ายทก ถึงแม้จะอยากลืมๆ กันไม่มากมาขนาดไหนก็ตาม

ต่อกรณ 6 ตุลาคม 2519 สงคมไทยจึงอยู่ในอาการลัมไม่ไต้ ขณะเดียวกันก็ไม่ว่าจะจำสมนอย่างไร

บทความของ อ.สมศกดี พยายามเสนอมุมมองบางอย่างออกมาว่าเราควรจะทำเหตุการณ์นี้อย่างไร

สาเหตุข้อที่ 2 ต่อเนื่องมาจากข้อแรก นั่นก็คือ เท่าที่ผ่านมา มีความพยายามจำเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 อยู่สองแบบ แต่ละแบบก็มิถุ่มีเป้าหมาย กลไกในการเผยแพร่และผลิตซ้ำ รวมทั้งขมต่อปัจจุบันที่แตกต่างกน คือแบบของผู้กระทำในเหตุการณ์ (doer) และแบบของผู้ถูกกระทำที่ถูกรอดมาจกเหตุการณ์นี้

แนวทางการจำเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 แบบแรก เป็นเรื่องของความปรีดาปราโมทย์ที่ได้ปกป้องประเทศชาติและสภชานหลกต่างๆ ให้อันจากภยคุกคามของ "ฝ่ายตรงข้าม" ความไต้เสียงชีวิตอย่างไม่วาดเกรงต่ออันตรายใดๆ เพื่อต่อสู้กับเหล่า "ผู้ก่อการร้าย" ที่ชุมนุมข่มขู่ผู้คนและสะสมอาวุธเอาไว้ในธรรมศาสตรมาเป็นเวลานาน

สำหรับคนที่เขียนอย่างนี้ ถ้าไม่มีการปราบปรามเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ชาติไทยคงไม่สามารถปูดรอดได้มาถึงทุกวันนี้ ถึงแม้ว่าคนจะตระหนักในภายหลังว่าไต้ใช้ความรุนแรงเกินสมควรไปบ้าง หรือยอมรับว่า ผู้ชุมนุมไม่ไต้เป็นฝ่ายตรงข้ามอย่างที่เคยคิด

แต่ท้ายที่สุดแล้ว การล้อมปราบเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ก็เป็นคุณมากกว่าเป็นโทษอยู่ดี

แบบที่สอง เป็นเรื่องของความเคียดแค้นที่แปรมาเป็นความโศกเศร้า ความเคียดแค้นเริ่มต้นเมื่อถูกล้อมปราบ ถูกคุมขง ถูกตามล่า และถูกบีบคั้นด้วยวิธีการอนป้าเถื่อนต่างๆ นานา จนเหลือที่จะทานทนได้ และเมื่อเป็นดังนี้ เป้าหมายของความเคียดแค้นจึงอยู่ที่การตอบโต้ละไรบางอย่างซึ่งเชื่อกันว่าอยู่เบื้องหลังความรุนแรงซึ่งเกิดขึ้น ณ รนนั้น

แต่เมื่อประวัติศาสตรเลินตลกจนนอกจากจะตอบโต้ "อะไร" ที่ว่านั้นไม่ไต้แล้ว ก็ยังตระหนักว่าต้องอยู่ร่วมกับ "อะไร" ที่ว่านี้ไปอีกนานาน ผลที่เกิดขึ้นกับที่ย่อมเป็นความโศกเศร้าความทรงจำว่าด้วยความเคียดแค้นกลายเป็นเรื่องที่ไม่ไต้

เมื่อถึงจุดนี้ ก็จำเป็นต้องมีคำอธิบายแบบใหม่สำหรับอดีตที่ผ่านมาไป และภายในเวลาไม่นาน 6 ตุลาคม 2519 ก็กลายเป็นการต่อสู้เพื่อสร้างประชาธิปไตยรัฐสภาส่วนๆ ขึ้นมา

พูดง่าย ๆ ก็คือ ถ้าไม่มีการเสี่ยสละของผู้ที่จากไปเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ก็ไม่มีทางที่ประชำปไตยรัฐสภาจะเติบโตมาถึงปัจจุบัน ทั้งที่เจตจำนงของผู้ที่ร่วมปูดร่วมผู้ร่วมชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร ๗ คีวันนั้นจะเลยไปไกลกว่าประชำปไตยรัฐสภาส่วนๆ ก็ตาม

จริงอยู่ว่าแนวทางการจำทั้ง 2 แบบ มีคำอธิบายและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่ทั้งคู่มีอยู่ร่วมกันก็คือการทำลายความเป็นประวัติศาสตรของความทรงจำร่วมหมู่ (Dehistoricizing the collective memory) ของวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ให้อยู่ภายใต้หลกการที่เป็นนามธรรมบางอย่าง เช่น ชาติ หรือประชำปไตยรัฐสภา

กระบวนการอย่างนี้มีข้อดีตรงที่ไต้ให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้ อีกทั้งก็ไม่ต้องเหนียวหนำยกับปัจจุบันเพื่อชำระแถกที่ตกค้างมา

NEW!
บ้
เพื่อความ
และประ
กนการจล
คอมพิ
บริการฟ
และ
ช่วยใ
ห้องสม
เ
สียมก
589-00
ต่อ
mic@

จากอดีตอีกต่อไป ทุกฝ่ายเป็นผู้เสียสละเพื่อหลักการนามธรรมที่พวกตนยึดถือ ทุกฝ่ายล้วนมีส่วนทำให้ความรุนแรงซึ่งเกิดขึ้น ทุกฝ่ายล้วนเจ็บปวดและสูญเสีย เพราะฉะนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องลืมอดีตและจูงมือกันไปสู่ออนาคต

บทความของ อ.สมศักดิ์ พยายามบอกว่าคุณคิดเป็นสิ่งที่ลืมนิดได้ และก็สมควรคดมนลงไปภายใต้หลักการนามธรรมบางอย่าง

ในทางตรงกันข้าม สิ่งทีพึ่งทำก็คือการทบทวนนำให้รุ่นและรุ่นที่ในอดีตในระบอบประชาธิปไตยต่างๆ ออกมาให้มาก เพื่อที่จะให้เข้าใจได้ว่าอะไรกันแน่ที่เกิเกิดขึ้นจริงๆ

รายละเอียดที่เกี่ยวกับมหเหตุการณเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 นั้นเมื่อปู่มาถาม และการเชื่อมโยงรายละเอียดแต่ละจุดเข้าด้วยกัน ก็ย่อมทำให้เห็นเหตุปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการทารุณกรรมในวันนั้นได้บ้าง รายละเอียดบางอย่างอาจจะดูไม่มีความสำคัญอะไร แต่ถ้าเชื่อมโยงเข้ากับจุดอื่นๆ แล้วก็จะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์วันนั้นได้มากกว่าที่เดิยว

บทความอย่างเรื่องความสัมพันธ์ของ พลท.ทบชวนการตศึกษาก็ได้ คนที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามตศึกษาประชาชนในวันที 6 ตุลาคม 2519 สกอ้างเสมอว่าเป็นต้องให้อาหารหนักเพื่อกำจัดคอมมิวนิสต์ที่ของชุมนุมอยู่ในธรรมศาสตร์ ในรูปของการส่งทหารภูวนาวรมวมุมมบ้าง สะสมอาวุธสงครามไว้ที่หอน้ำบ้าง หรือแม้แต่การชอนจรวควไยอดีตักโคม

คำพูดอย่างนี้วางอยู่บนสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างชบวนการตศึกษาทพรคคอมมิวนิสต์ และเมื่อตศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์ การจะเอาเอ็ม 79 ไปใส่กลุ่มก็ไปเรื่องผิดอะไร

ความขมนี้ไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะการใส่ร้ายใครบางคนว่าเป็นคอมมิวนิสต์เป็นธรรมเนียมทางการปราบปรามที่รัฐไทยคลงโคลสมา นานแล้ว เพียงแต่ว่าในกรณีนี้ แม้แต่คนซึ่งอยู่ใน "ฝ่ายประชาชน" ก็ยังพูดถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 โดยใช้โครงเรื่องแบบนี้ โดยไม่ทนรู้ตัว

ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดก็คือ ประมาณปี 2531-2532 คอสมนิสต์ท่านหนึ่งของนิตยสาร "สู่ออนาคต" ได้ออกมาตั้งคำถามท "ผู้นำตศึกษา" ในช่วง 6 ตุลาคม 2519 ว่าสาเหตุที่ไม่มีการสลายการชุมนุมในคืนวันที่ 5 ตุลาคม อันเป็นช่วงก่อนที่กระสุนตแตกแรกๆ จะตงขึ้นนั้น เป็นเพราะแกนนำบางคนมีความสัมพันธ์กับพรรค

ส่วนพรรคเองก็ต้องการเร่งสถานการณ์ให้สงบม จึงเคลื่อนไหวผ่านผู้นำตศึกษา ที่เป็นสมาชิกสมมติมาเขยวรับแห่ง ประเทศไทย อันเป็นองค์กรจัดตั้งของพรรค

ผลก็คือ ทั้งๆ ที่รู้ว่าจะถูกปราบ แต่คนกลุ่มนี้ก็ไม่ยอมสลายการชุมนุม ผู้ชุมนุมทั้งหมดก็กลายเป็นเป้าหมายของอาวุธสงครามให้ทบทองกำลังตอาวุธของรัฐไปนย้ารุงของเขวามันั้น

คนที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้พยายามโต้แย้งอยู่หลายครั้ง และโดยอาศัยประเด็นต่างๆ หลายประเด็นมาโต้แย้ง ประเด็นที่เคลือบที่สุดคือเรื่องที่ว่าไม่มีใครมีการขอมการปราบ เพราะฉะนั้นจึงไม่เป็นเหตุเป็นผลเลยที่จะเอาเรื่องการปราบซึ่งเกิดในภายหลัง มาสรุปว่าตศึกษามีแผนต่างๆ ตามแบบ conspiracy theory และเลยไปถึงขั้นว่าทั้งหมดนี้เป็นเรื่องทีพรรค-คนของพรรค วางแผนเอาไว้

อีกประเด็นที่ตักตุดคนก็คือการสลายการชุมนุมตอนกลางคืนจะทำให้ผู้ชุมนุมเป็นอันตรายได้มาก และในเมื่อไม่สามารถประกนความปลอดภัยของการเลิกชุมนุมตอนดึกได้ จึงจำเป็นต้องเลื่อนการสลายการชุมนุมไปในเวลาอื่นๆ คือในเวลาที่ไม่ใช่ตอนค่ำของวันที่ 5 ตุลาคม 2519

อย่างไรก็ดี ปัญหาของการพูดแบบนี้ก็คือสมนหว่านล้อมให้ใครเชื่อได้ไม่มากท เพราะประโยคที่ว่า "การสลายชุมนุมตอนดึกไม่ปลอดภัย" เป็นประโยคที่ต้องการคำอธิบายซึ่งระบุถึงบริบทและเงื่อนไขทุกอย่างออกมาให้ชัดๆ ด้วยเสมอ ว่าที่ว่าไม่ปลอดภัยนั้นไม่ปลอดภัยอย่างไร เช่น ฝ่ายรัฐเคลื่อนกำลังแล้วหรือยัง และในระยะไหน ทำทีและระตบความกระหายเลือดของตกลุ่มตเลงการเมืองอย่างกระตังแดง-นวล-ลูกเสือชาวบ้าน ในตอนนั้นเป็นอย่างไร การเดินทางไปมาในขมวริกาลของกรุงเทพฯ ในขณะนั้นทำไ้ง่ายคยขขนาดไหน ฯลฯ

สิ่งคนที่พูด 2 เรื่องนี้ไม่เคยอธิบายเอาไว้ให้ชัดๆ เลย

เมื่อคำอธิบายทั้ง 2 ข้อไม่มีน้ำหนักพอจะล้มข้อกล่าวหาของฝ่ายขวาและทฤษฎีของ "ฝ่ายประชาชน" ที่ว่าแกนนำตศึกษามบางคนมีความสัมพันธ์กับพรรคได้ ผลที่ตามมาก็คือ ทุกฝ่ายหลีกเลี่ยงไม่พูดถึงสาเหตุที่ทำให้ตตัดสินใจชุมนุมยืดเยื้อถึงเขวามันั้น 6 ตุลาคมอย่างจริงจัง เพราะมันอาจจะไปเกี่ยวกับทบทเรื่องทีพูดไม่ได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลเสียในการต่อสู่ทางการเมืองของ "ฝ่ายเรา"

บทความของ อ.สมศักดิ์ พยายามพูดถึงเรื่องนี้ และพูดถึงขั้นระบุเอาไว้เลยว่าการจะสลายการชุมนุมหรือไม่ั้น เป็นประเด็นที่เกียกกันในช่วง 3-4 ทุ่มของคืนวันที่ 5 ตุลาคม 2519 ซึ่งถ้าตตัดสินใจสลายในช่วงนั้นก็คงปลอดภัยน่่าง อย่างน้อยก็คงปลอดภัยกว่าการสลายตอนเที่ยงคืน หรือการชุมนุมยืดเยื้อข้ามคืนไปถึงเช้า

ความขมนี้เป็นจริงอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะประวัติศาสตร์ของการปราบปรามประชาชนในเมืองไทยนั้นทกจะเกิดขึ้นในคอนตักและเดินไปตามสูตรว่า "ยิ่งตักก็ยิ่งแรง" เสมอ

ในกรณีเดือนพฤษภาคม 2535 การปราบปรามและใช้กำลังระลอกแรกนั้นเริ่มต้นในคืนวันที่ 17 และระลอกทีหนักทีสุดก็คือในคืนวันที่ 18 ส่วนการชุมนุมที่รามคำแหงนั้น กระแสข่าวว่าจะถูกปราบก็พุ่งแรงทีสุดในช่วงกลางคืนอีกเช่นกัน

แต่ปัญหาว่าจะชุมนุมยืดเยื้อหรือไม่ก็ไม่ได้เคยถูกหยิบยกขึ้นมาทกเกียกกันในช่วงเดือนพฤษภาคม ด้วยสาเหตุสำคัญ 3 อย่างคือ

หนึ่ง แกนนำชุมนุมหลวมและหลากหลาย ไม่มีใครคุมใครได้ พอเริ่มเคลื่อนขบวนและมีข่าวการปราบจึงไม่ผู้ว่าจะตตัดสินใจร่วมกันได้อย่างไร และโดยวิธีทแบบไหน

สอง ถึงแม้จะมีการสลายการชุมนุม ก็ไม่แน่ว่าประชาชนจะเลิกชุมนุมและกลับบ้านไปเพราะเมื่อไปถึงสะพานผ่านฟ้า ทุกคนก็ผ่านการปลุกเร้ามาอย่างเต็มที่ คำมคนประกาศตบ ก็ไม่แน่ว่าจะมีใครฟังมากน้อยขนาดไหน

สาม แกนนำบางคนมี hidden agenda หรือ "วาระซ่อนเร้น" เพื่อจะทำอะไรบางอย่าง ก็เลยไม่ทบท

ผลก็คือมีเริ่มมีการปราบในตอนเที่ยงคืน และก็ยังไม่เรียบร้อย จนถึงวันที่ 18-19 ซึ่งเมื่อถึงตอนนั้น การจะสลายการชุมนุมหือไม่ั้น ก็ไม่เป็นประเด็นอีกต่อไปแล้ว เพราะไม่มีใครกุมการชุมนุมได้

ส่วนพวก "ผู้นำ" หลายคน ไม่ว่าจะป็นสมาพันธ์ ครป.พรรคการเมือง หรือแม้แต่นักวิชาการ สนทน.ในช่วงนั้น ก็หลบหายไปอยู่ใน เชฟเช้าส์ แล้วมาอธิบายด้วยทฤษฎีประหลาดๆ ในตอนหลังว่า ต้องเชฟตัวเองเอาไว้ เพื่อที่หลงถูกปราบ ประชาชนจะได้มีผู้นำ ต่อสู้ต่อไป

เปรียบเทียบเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 เป็นไปได้หรือไม่ว่าการที่ผู้นำการชุมนุมในช่วง 6 ตุลาคม 2539 คดลิ่งใจ ชุมนุมยึดเบือนั้น ไม่ได้เป็นเพราะถูกครอบงำโดยพรรค อย่างที่ฝ่ายขวาและ ฝ่ายประชาชน" บางกลุ่มกล่าวหา แต่อาจจะมา สาเหตุอื่นๆ ที่ง่ายกว่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาและวิเคราะห์กันต่อไป

แน่นอนว่าคำถามข้อนีมาจากสมมติฐานว่า ในการชุมนุมทางการเมืองทุกครั้ง ผู้นำการชุมนุมมีหน้าที่ต้องคิดถึงทางเลือกและความ เป็นไปได้ต่างๆ อย่างทั่วถึง แต่ถ้าสมมติฐานนี้ผิด ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด คำถามนี้ก็คงไม่จำเป็น

ความสับสนที่อยู่เบื้องหลังความรุนแรงเมื่อเดือนตุลาคม 2519 เป็นความสับสนที่ไม่เคยถูกทำให้กระจ่าง ไม่ว่าจะมาจากมุมมองของ ฝ่ายไหนๆ นอกจากในส่วนของ "เหยื่อ" ที่ยังมีเรื่องคลุมเครืออีกมากมาย ในฝั่งของผู้กระทำเองนั้นก็ยังมีหลายเรื่องที่ต้องตอบให้แจ่ม ชัด เช่น ใครเป็นคนลงนามในคำสั่งเคลื่อนกำลัง งบประมาณจัดตั้งกองกำลังพลเรือนมาจากไหน ใครทำพิธีสม ฯลฯ

และเพราะเหตุผลดังนี้ การกวนน้ำให้ขุ่นจึงต้องทำกันต่อไป

HOME	ศูนย์ข้อมูล	สำนักพิมพ์	โฆษณา	สมัครงาน	About Us (ไทย)	About Us (เ
มติชนรายวัน	ข่าวสด	ประชาชาติธุรกิจ	มติชนสุดสัปดาห์	เทคโนโลยีชาวบ้าน	ศิลปวัฒนธรรม	เส้นทางเค

